

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, elok. 28 - Wed. Aug. 28, 1991

FINNISH AMERICAN WEEKLY

87 vuosikerta Vol. LXXXVII No. 34 50 cents

Vallankaappauksen nousu ja tuho

Kolmipäiväiseksi jäänyt epäonnistunut vallankaappaus Neuvostoliitossa kirjataan historian aikakirjoihin kommunistisen puolueen vallankahvan lopullisena murtumisena ja itse-murhana. Vallankaappausyritys oli komitean jäsenten epätoivonomainen pyrkimys nähdä itsensä maan sekasortoisien tilanteen pelastajina.

Koko hankkeen synty ja tuho noudattelee kaavaa, jossa harmaa vanhoillinen ryhmä taistelee uutta kansansuosiota saavuttanutta uudistuspolitiikkaa vastaan.

Salaliittolaisten viisivuotissuunnitelmiin kuului muun muassa se, että he olivat ajatelleet tilaavansa 250,000 paria käsiautoja tehtaalta ja aloittaa laajat pidätysten sarjat. Mutta he eivät huomanneet ottava huomioon yhtä miestä, Boris Jeltsiniä, joka innoitti kansan ryhtymään vastarintaan.

Salaliittolaisten vallankaappaus oli heti alkujaan tuhoon tuomittu. Heillä ei ollut tarjota Jeltsinin tyyppistä karismaattista uutta johtajaa omalle puolelleen eikä he myöskään pystyneet stalinimaiseen määrätietoiseen raakuuteen yrittäessään pitää kaappaamastaan vallasta kiinni.

Vallankaappauksen taustatekijöiden heijastumia olivat jo viime talven Liettuan ja muiden Baltian maiden tapahtumat, jotka olivat kuin viime viikon tapahtumien kenraali-harjoituksia.

Gorbatshev sai vihiä tilanteesta

Presidentti Mihail Gorbatshevillä, joka suistettiin vallassa hänen Krimin lomailunsa aikana, oli ollut vihiä siitä, että viimeviikkoisen kaltaiset tapahtumat voisivat olla mahdollisia. Hän kertoi vapauttamisensa jälkeen toimittajille, että hänen erään toisen kirjoittajan kanssa tekemänsä artikkeli paljasti nämä häntä vastaan kääntyneet salaliittolaiset.

Mutta presidentti Gorbatshev luotti viimeiseen asti näihin hänen valitsemiinsa miehiin. Hän uskoi järjen lopulta voittavan tässä ennustusluontoisessa tapahtumien sarjassa.

sa.

"Argumenttini tässä asiassa oli se, että tämä johtaisi koko yhteiskunnan tuhoutumiseen. Se olisi ollut umpikuja", Gorbatshev kommentoi vallankaappaustapahtumia jälkikäteen.

Moskovalaiset salaliittoa tutkiskelleet tahot olivat alkujaan sitä mieltä, että Gorbatshev auttoi järjestämään oman syrjäyttämisen, sillä hän oli laskeskellut, että vallankaappaus onnistuessaan auttaisi häntä palaamaan valtaan diktaattorina tai epäonnistuessaan palauttaisi hänet takaisin juhlittuna sankarina.

Mutta neuvostoliittolaisen delegaation edustajat, jotka lensivät Krimille tuodakseen Gorbatshev takaisin Moskovaan vallankaappauksen jälkeen, kertoivat paluunsa jälkeen, että heidän epäilynsä hävisivät, kun he olivat nähneet neuvostojohtajan ja hä-

jatkuu takasivulla

Riiaassa Latviassa kumottu Vladimir Leninin patsas kokosi kansanjoukon ympärilleen.

Suomi pahoitteli demokratian keskeytymistä

Neuvostoliiton tapahtumat yllättivät Suomen johdon

Koko maailmaa kohauttanut Neuvostoliitossa tapahtunut vallankaappaus ja presidentti Mihail Gorbatshevin syrjäyttäminen tuli myös täytenä yllätyksenä Suomen johdolle.

Suomen hallitus pahoitteli heti ensitilassa sitä, että "poikkeustilan julistaminen on keskeyttänyt demokraattisen kehityksen Neuvostoliitossa. Hallitus toivoo, että naapurimaassamme palataan normaaleihin oloihin mahdollisimman pikaisesti", hallituksen kannanotossa sanottiin.

Suomen hallitus antoi lausuntonsa heti kuultuaan Neuvostoliitossa syntyneestä tilanteesta. Hallitus ilmoitti seuraavansa tarkasti Neuvostoliitossa syntyneitä tilannetta.

Hallituksen ulkoasianvaliokunta kokoontui heti presidentinlinnaan keskustelemaan Neuvostoliiton tilanteesta.

Kokoukseen osallistui myös tasavallan presidentti Mauno Koivisto.

Keskustelun jälkeen pääministeri Esko Aho tähdensi, että tässä tilanteessa on syytä säilyttää maltti ja rauha. Ahon mielestä tiedonjulkistamispäivänä oli vielä liian aikaista arvioida Neuvostoliiton tapahtu-

mien vaikutuksia. Aho ilmoitti alkuunsa, että kuva tilanteesta on varsin epäselvä, mutta tietoa siitä pyritään hankkimaan eri lähteistä. Ahon mukaan hallitus pyrki ottamaan kantaa siitä mukaan kuin tilanne eteni.

Alunperin ETA-neuvottelujen takia koolle kutsuttuun kokoukseen osallistuivat kaikki hallituksen ulkoasianvaliokunnan jäsenet lukuunottamatta työministeri Ilkka Kanervaa, joka oli parhaillaan kansainvälisen yleisurheiluliiton kokouksessa Tokiossa.

Ulkosianvaliokunnan kokouksen jälkeen myös koko hallitukselle jaettiin tietoa ta-

jatkuu sivulla 14

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 8-10

- A posthumous postscript by Ed. Helander
- 'Vinland Revisited' in Boston
- FACS plans TORI '91
- Scandinavian Festival in Los Angeles

Stalinin puhdistuksiin Karjalassa 3,500 suomalaista

Kiivaimmassa verilöylyssä tuomioita jaettiin päivittäin

Stalinin ajan puhdistuksissa 1930-luvun lopulla tuomittiin Neuvosto-Karjalassa karkean arvion mukaan 3,000 tai 3,500 suomalaista. Kun Karjalassa oli vuoden 1933 tilaston mukaan runsaat 12,000 suomalaista, terrori tavoitti lähes joka kolmannen suomalaisen.

Arvion suomalaisista uhreista esitti neuvostoliittolainen tutkija, Petroskoin yliopiston dosentti **Irina Takala** heinäkuuisessa Ikaalisten Gylling-seminaarissa.

Neuvostoliiton turvallisuuspoliisi KGB on antanut Karjalassa tiedon, että 1930-1953 Neuvosto-Karjalassa tuomittiin kaikkiaan 20,000 henkeä. Luvussa ovat mukana muutkin kuin suomalaiset. Takala pitää lukua liian pieninä ja arvelee, että se tarkoittaa lähivuosina.

-Pidätetyistä suomalaisista noin 75 prosenttia ammuttiin", Takala sanoo.

Hän kuuluu Petroskoissa toimivaan Memorial-ryhmään, joka selvittää Stalinin vainoja. Takala on tutkinut arkistosta erityisesti Neuvosto-Karjalan pääministerin Edvard Gyllingin ja puoluesihteerin Kustaa Rovion ympärille 1930-luvulla kehitettyä "oikeusjuttua". Sen varjolla tuomittiin toistasataa henkeä, pääasiassa suomalaisia.

Yksi ammutuista oli Irina Takalan isosiä, toimittaja Väinö Takala. Hänet ammuttiin syksyllä 1938, muutamia kuukausia Gyllingin jälkeen.

Vuoden 1938 verilöyly

Irina Takala esitti seminaa-

riissa hyvin seikkaperäisen kuvauksen Stalinin terrorin etenemisestä Karjalassa ja ehkä tähän asti yksityiskohtaisimman selostuksen suomalaisten käsittelystä.

"Vakoilijoiden", "nationalistien" ja "vastavallankumouksellisten järjestöjen jäsenten" pidätykset alkoivat jo 1930-luvun alkupuolella, kiivaimmillaan verilöyly oli 1938, jolloin tuomioita jaettiin Karjalassakin lähes päivittäin. Puhdistus hiipui vasta talvisodan lähe-
tessä 1939.

Tuomioita eivät jakaneet Neuvostoliiton oikeusistimet vaan erikoiselimet. Korkeimman oikeuden sotakollegion käsittelyyn pääsivät vain huomattavimmat johtajat, kuten Gylling. Muille jaakoivat tuomioita aluksi sisäministeriön NKVD:n erityisneuvottelukunta, vuodesta 1937 lähtien "troikat" eli kolmikot tai "dvoikat" eli kaksikot.

Troikkaan kuului NKVD:n ja syyttäjän edustaja sekä paikallinen puoluesihteer. Kaksikossa ei ollut puoluesihteerä. Kolmikko ja kaksikko saivat antaa kuolemantuomioita. Syytettyjen läsnäolo ei ollut tarpeen.

Kiireisimpinä päivinä riitti, että sisäasiain kansankomissaari allekirjoitti ampumismääräyksen, prokuraattori ja puoluesihteerä panivat nimensä paperiin myöhemmin, joskus ampumisen jälkeen, Takala kuvailee.

"Tutkinta-asiakirjoissa on tavallisesti pari kuulustelupöytäkirjaa, joissa syytetyt puhuvat perättömiä itsestään ja tovereistaan. Monet toinnuttuaan kidutusten jälkeen luo-

Edvard Gylling (vas.) ja Kustaa Rovio tervehtivät vappukulkuetta Petroskoissa 1930.

puivat aiemmista lausunnoistaan. Jos pidätetty oli loppuun saakka lannistumaton, syytekirjelmä laadittiin muiden lausuntojen perusteella tai sitä ei laadittu ollenkaan. Kaikki oli ennalta ratkaistu."

Tuomiot annettiin muutamassa minuutissa

Irina Takalan isosiä tunnusti kuulusteluissa olleensa itsensä Esko Riekin värväämä Suomen ohranan vakoilija. NKVD:n "erikoiskolmikko" tuomitsi hänet kuolemaan. Tuomion langettaminen kes-

ti muutaman minuutin, sillä Väinö Takala oli 75:s tuomittu sinä päivänä, Irina Takala toteaa.

Erikoiskolmikkoon kuuluivat Takalan arvelun mukaan Karjalan NKVD:n johtaja, kansankomissaari Matuzenko, tasavallan prokuraattori Mihailovitsh ja puoluesihteerä Kuprijanov, vaikka on vaikea kuvitella, että he kokoontuivat yhteen joka päivä.

Puhdistusaloissa menivät vuorollaan myös NKVD:n johtajat.

Irina Takala luetteli esitelmässään pitkät listat Karja-

laan siirtyneitä suomalaisia, jotka teloitettiin tai lähetettiin vankileirille kuolemaan Gyllingin jutun yhteydessä. Yksi heistä oli Otto Wille Kuusisen poika, Esa, joka esiintyi nimellä Esko Sipi. Hän pääsi pois vankilasta syksyllä 1939, mutta kuoli myöhemmin.

Esa Kuusisen maine palautettiin lopullisesti vasta 1990. Hänen vaimonsa katosi.

Petroskoin tutkijat tuntevat vain yhden suomalaisen Gyllingin "kumousjärjestön" jäseneksi epäillyn, joka julistettiin syyttömäksi: Juho Tark-
jatkuu seuraavalla sivulla

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905

(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1991: Yhteensä \$3,723.00

Edward Helanderin muistolle

Gertrude Leuder, Clinton, MA \$15.00
Elmer W. Selenius, Framingham, MA \$5.00
Bruno Kansanniva, Stow, MA \$10.00
Henry & Myrtle Pirkola, Bolton, MA \$25.00
Osma & Claire Sulkala, Needham, MA \$25.00
Gertrude & Charles Syrjänen, Maynard, MA \$10.00
Arno & Ellen Hangas, Lunenburg, MA \$25.00
Vieno K. Ware \$5.00
Irma & Pentti Laine, Lunenburg, MA \$5.00
Marita Cauthen, Royalston, MA \$5.00
Jonathan Ratila, Fitchburg, MA \$10.00

Voitto Kallion ja Edward Helanderin muistolle

Terttu & Tuure Isokungas, Fitchburg, MA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

Exchange rate

August 26, 1991

1 Finnish mark = US\$2.2336

US\$ = 4.2800

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

Nimipäivät

Syyskuun 4 p., Ansa
Syyskuun 5 p., Mainio
Syyskuun 6 p., Asko
Syyskuun 7 p., Arho, Arhippa
Syyskuun 8 p., Taimi
Syyskuun 9 p., Isto
Syyskuun 10 p., Kalevi, Kaleva

STALININ ... jatkoa edellisivulta

kanenkin joutui olemaan van-
kilassa toista vuotta.

Takalan mukaan arkistoista on periaatteessa mahdollista selvittää, ketkä panivat 1930-luvun vainot täytäntöön. Papereista näkyvät esimerkiksi kuulustelijoiden sukunimet.

"Mutta miksi heidät pitäisi kaivaa esiin, ei kaikkea voida aloittaa alusta", Irina Takala huomautti.

Seminaarissa epäiltiin, onko arkistoista vihdoinkin löytynyt Edvard Gyllingin kuolinaika, kesäkuu 1938, vieläköän lopullinen totuus. - suunnitteli-
han Kuusinen Gyllingistä Terijoen hallituksen ministeriä vuoden 1939 lopulla. Irina Takala arvioi, ettei Kuusinen tiennyt Gyllingin kohtaloa.

Terrorin syytä yritettiin arvioida

Ikaalisten seminaarissa yritettiin myös vähän arvioida, mikä oli stalinistisen terrorin syynä.

Yhdeksi syyksi arvioitiin 1920-luvun lopulla Stalinin johdolla aloitettua keskittämispoliittikkaa. Kaikki siirrettiin keskuksen tiukkaan valvontaan. Autonomisille alueille Leninin aikana ja aloitteesta annetut vapaudet mm. taloudellisissa asioissa piti poistaa ja samalla poistettiin vanhan politiikan toteuttajat.

Tohtori **Aleksandra Afanasjeva** kuvasi, miten laajat erikoisoikeudet Gyllingin johtamalla Karjalalla oli 1920-luvulla mm. budjetti- ja talousasioissa. Autonominen tasavalta eteni kovaa vauhtia, kunnes erioikeudet poistettiin 1920-luvun lopulta lähtien.

Afanasjeva arvioi, että Gyllingistä syytettiin pääministerin paikalta erotettaessa nationalismista, koska ei voitu osoittaa, että talouselämää olisi hoidettu huonosti. Pohjimmaisena syynä pidättämiselle oli se, että Gylling oli liian itsenäisesti ajatteleva ihminen.

"He eivät sopineet totalitariseen järjestelmään", Afanasjeva otaksui.

Neuvosto-Karjalassa tavoitellaan nytkin taloudellista itsenäisyyttä. Tasavallan historiasta pian Saksassa väittelevä **Pekka Kauppala** katsoo, etteivät tavoitteet ole silti samanlaisia kuin Gyllingillä 1920-luvulla. Vain ongelmat ovat samoja.

Yksityisviljelyyn pyrkimys Kauppala leimasi torpparilaitoksen perustamiseksi. Sovhooseista ja kolhooseista aiotaan tehdä kapitalistisia osakeyhtiöitä, jotka vuokraavat maata viljelijöille.

Vapaat talousalueetkin Kauppala tuomitsi: ulkomaiset firmat saavat työskennellä Karjalassa ja viedä voitot ulkomaille, kunhan vain tietty osuus annetaan keskukselle Moskovaan.

"Täysin Gyllingin politiikan vastaista", Kauppala sanoi.

Arto Astikainen
(HS)

Petri ja Kari Kuusisto joutuvat puuvenevanhuksensa Editin (vas.) kera usein kovaan kilpaan toisen ikäveneen Najan ja sen kipparin Matti Rajalan kanssa.

Vanhat puuveneet kilpailivat Viaporin Tuopissa

"Tämä on harrastus, johon menevät kaikki rahat."

Näin sanovat Suomen ja ehkä maailman vanhimpien puuvenekahdeksikkojen omistajat Petri ja Kari Kuusisto sekä Matti Rajala, jotka äskettäin osallistuivat perinteiseen puuveneidien purjehduskilpailuun Viaporin Tuoppiin. Kahdeksikkojen sarjassa Rajalan "Naja" oli toinen ja Kuusistojen "Edit" neljäs. Edit on 80-vuotias ja Naja 70. Mummojen voidaan siis sanoa menestyneen hyvin, tosin 8mR-luokkaan osallistui vain neljä venettä. Enemmän kuin kilpailua, Viaporin Tuoppia pidetään kulttuuritapahtumana ja historian vaalimisena.

Puuvenekahdeksikot Edit ja Naja ovat yhä vieläkin vetreitä veneitä, vaikka sääntömuutokset ovatkin huventaneet näiden vuosisadan alussa rakennettujen puuveneidien mahdollisuuksia kilpapurjehduksessa.

Molemmat veneet on rakennettu Turun veneveistämöllä. Edit vuonna 1911 ja Naja 1921. Ne tulivat nykyomistajilleen perin huonokuntoisina, toinen Kotkasta ja toinen Ruotsista, jonne sodan jälkeen oli valuutan saannin vuoksi myyty monia veneitä.

Vuonna 1927 Edit ja Naja kilpailivat keskenään tavoittelusta Kommodor Nicolas Sinebrychhoffin Challenge -pokaalista, jonka Naja voitti. Viime kesänä Edit palkittiin kunniainnalla Suomen puuveneidien kauneuskilpailussa.

"Vanhat vuotavat alta ja päältä."

Purjehtimiseen liitetään monasti juppileima.

"Joka näin ajattelee, sille voi suositella visiittiä näissä veneissä. Kun ne ovat vanhoja, ne vuotavat alta ja päältä

ja vaativat jatkuvaa korjausta," sanoo Matti Rajala. "Nämä ovat kuitenkin todellisia kilpaveneitä, näitä hellitään ja näillä on luonne. Eivät nämä ole mitä tahansa veneitä. Niinpä purjehdustunnelmatkin ovat sen mukaiset. Kun on paljon purjepinta-alaa verrattuna runkoon, voi kallistumakulma olla suuri. Tottumantonta saattaa kyyti hirvittää."

Petri Kuusisto manailee työtä, jonka vanhojen veneiden kunnostus tuottaa. "Koko talvi on nytkin raaputettu ja töitä riittää yhä. Kolme neljänestä vapaa-ajasta on kunnostamista ja yksi neljännes purjehtimista."

Suomalainen mänty kestää hyvin, vaikka veneen osia onkin jatkuvasti uusittava. Kuusisto on joutunut vanhaan Editiinsä vaihtamaan 70 metriä lankkua viiden vuoden aikana. Molemmat kipparit käyttävät kunnostuksessa vanhoja menetelmiä ja aineita: öljylakkaa ja pellavaöljyä kuluu, sillä nykyaikaisista aineista ei aina tiedä, mitä hallaa ne puuainekselle saattavat tehdä. Kuusistot ja Rajala toteavatkin, että töitä piisaa alati, eivätkä puuveneet tule tavaltaan koskaan valmiiksi.

Sekä Editin että Najan miehistöt purjehtivat yhdessä kesälomat kotimaassa ja osallistuvat 5-6 kilpailuun vuodessa. "Useasti kilpailemme toistemme kanssa. Naja on yleensä ollut Editiä nopeampi, mutta sen voittoa ei aina voi enustaa täysin varmasti," sanoo Rajala.

Edit mukana neljä, Naja kolme kertaa

Viaporin Tuoppi-regatta on jo perinteinen puuveneidien purjehduskilpailu, joka käytiin elok. 17. p:nä seitsemännen kerran Helsingin edustalla.

Sen järjesti Suomenlinnan Pursiseura. Petri Kuusiston ja Matti Rajalan mukaan se on enemmän tapahtuma kuin kilpailu. Edit-vene oli mukana nyt neljännen kerran ja Naja kolmannen.

Tuona lauantaina sää oli tyypillinen suomalainen sää: sumua, sadetta, tuulta ja aurinkoa. Sekä Petri Kuusis-

to että Matti Rajala kokivat kilpailun "loistavana". Edit-vanhus oli luokassaan neljäs eli viimeinen, Naja toinen. Kahdeksikkojen sarjan voittaja oli 1927 rakenttu Svinx ja kolmas 1940-luvun puuvene Vågspel, jonka Naja päihitti vasta maalin tuntumassa.

Kun Viaporin Tuoppi-kilpailu järjestettiin ensimmäisen kerran 1985, ilmoittautuneita oli 42. Nyt veneitä oli jo 180.

Kipparit kähisivät yhteen ääneen veneidensä kannalla: "Tauti on leviämässä!"

Uula Eronen
(HS)

Suomen jenkkifutarit veivät EM-hopeaa

Suomen jalkapallojoukkueen oli tyytyminen Helsingissä järjestetyissä EM-kisoissa hopeamitaliin. Iso-Britannian vahva maajoukkue runnoi itsensä toistamiseen amerikkalaisen jalkapallon Euroopan mestariksi kovatasoisessa EM-loppuottelussa. Englanti vei Olympiastadionilla kullan numeroin 14-3.

Suomi tarjosi brittijoukkueelle väkevän vastuksen puolustusvoittoiseksi rakentuneessa ottelussa. Suomen hyökkäykset kilpistyivät kuitenkin auttamatta vastustajan puolustusmuuriin.

Suomen, ja Iso-Britannian maajoukkueet ottivat toisistaan mittaa jo toistamiseen EM-turnauksen loppuottelussa. Kaksi vuotta sitten Saksassa saarivaltakunnan joukkue peittosi Suomen ylivoimaisesti 26-0.

Edmonton taistelee Tikkasesta

Jääkiekkoilija **Esa Tikkanen** ei ole vielä valinnut kummalla mantereella kiekkoille alkavalla kaudella.

Miehen tähänastinen seura Edmonton Oilers on korottanut Tikkaselle tekemäänsä

tarjousta. Suomalaishyökkääjä kertoo pitävänsä kaupungista ja Oilersin kannattajajoukosta.

Sveitsin Lugano tarjoaa Tikkaselle sopimusta, josta puuttuu enää allekirjoitus. Eurooppaan häntä vetää mahdollisuus pelata Suomen maajoukkueessa. Erityisesti ensi talven olympiaturnaus kiehtoo Tikkasta.

Suomen maajoukkueen pitkäaikaisten puolustajien **Hannu Virran** ja **Simo Saarisen** pelaaminen Kanada cupissa näyttää vammojen vuoksi epätodennäköiseltä.

Seppo Rätty taas Shizuokaan

Keihäänheiton ME-mies **Seppo Rätty** kilpailee syyskuun 7. päivänä jälleen Japanin Shizuokassa, jossa hän kauden alkajaisiksi heitti ensimmäisen ME-tuloksensa 91,98. Rätty viivähtää Japanissa näin vielä viikon MM-kisojen päättymisen jälkeen.

Rätty tuntuu olevan tällä hetkellä suosituin ulkomainen yleisurheilija Japanissa. Niinpä Shizuokan järjestäjät halusivat jo ennen MM-kisoja varmistuksen suomalaisen kilpailijasta.

Pohjoismaiset perinnejuhlat lokakuussa Kaliforniassa

LOS ANGELES, CA - Yhdeksännet vuosittaiset skandinaaviset festivaalit järjestetään Columbuksen päivänä, lokakuun 12. päivä, Colorado Placen alueella Santa Monica Kaliforniassa. Pohjoismaisen perintö- ja perinnejuhlain ohjelmatarjonta sisältää perinteisiä pohjoismaisia ruokia, näytillä on Pohjoismaiden kansallispukuja sekä tilaisuudessa esitetään kansantansseja sekä -musiikkia.

Juhlien tämänvuotinen teema, "Skandinaviaa etsimässä", palauttaa mieliin ensimmäiset Amerikkaan suuntautuneet löytöretket, joita viikingit tekivät jo vuoden 1000 tienoilla, lähes puoli vuosituhatta ennen Christopher Columbast.

Niin kuin aikaisemminkin, juhlilla tuodaan esiin kaikkien viiden Skandinavian maan rikkasta kulttuuriperintöä. Yhte-

nä juhlien kohokohtana tulee olemaan juhlakulkue kansallispuvuissa. Lapsille on myös omaa ohjelmaa. Tarjolla on suomalaisia, ruotsalaisia, tanskalaisia, norjalaisia sekä islantilaisia perinneruokia.

Lisäksi tilaisuudessa esitetään kansantansseja, ja markkinapaikalla on myytävänä pohjoismaisia käsitöitä. Puhe-lynyhtiö AT&T tarjoaa myös halukaille mahdollisuuden soittaa, ilmaiseksi kansainvälisiä puheluita.

Arpajaiset kuuluvat myös luonnollisesti festivaalien ohjelmaan. Pääpalkintona on "suuri viikinkiseikkailu", matka kahdelle Pohjoismaihin.

Pääsyliput tilaisuuteen maksavat kolme dollaria, alle 12-vuotiaat lapset pääsevät aikuisten mukana ilmaiseksi. Pysäköintipaikat ovat ilmaiset. Juhlat kestävät aamuyhdeksästä iltakuuteen.

Tilaisuudesta saatu tuotto menee American Scandinavian Foundationin stipendirahastoon. Yhdistyksen toimintaperiaatteena on avustaa Los Angelesin alueen yliopistoissa valmistumisvaiheessa olevien tai jo opintonsa päättäneiden opiskelijoiden harjoittelua Skandinavian maissa. Stipendi myönnetään liikealan, taiteiden, tieteen ja musiikin aloilla. Vuosittain myönnetään neljä eri stipendiä.

Lisätietoja festivaalista saa puhelinnumerosta (213) 392-0356 (nauhoite).

Järjestön toiminnasta

Yli 75 vuoden ajan American Scandinavian Foundation on työskennellyt lujittaakseen Pohjoismaiden ja Yhdysvaltojen suhteita. Pohja kasvavalle toiminnalle luotiin jo vuonna 1911 Niels Poulsenin lahjoituksella. Sen jälkeen rahasto on kasvanut huomattavaksi erinäisten lahjoitusten avulla.

Järjestöön kuuluu nykyisin noin 5,000 jäsentä. Järjestö on jakautunut useisiin alajärjestöihin, jotka ovat levinneet maanlaajuisesti.

Järjestö on myöntänyt historiansa aikana noin 20,000 eri stipendiä. Se on myös sponsoroinut "Skandinavia Today" -ohjelmaa ja tehnyt yhteistyötä Ruotsissa, jonka tuloksena Skandinaviasta saatiin maahan useita eri näytelyitä, konserttiesiintyjä, elokuvia ja seminaareja.

Järjestö on pysynyt hyvin toimintaperiaatteissaan ja jatkaa voimakkaasti lisätäkseen Skandinavian maiden ja Yhdysvaltojen kulttuurivaihtoa.

Los Angelesin ASF-järjestön tarkoituksena on myös tuoda esiin Pohjoismaista imagoa. Se aloitti toimintansa kansallisen organisaation alaosastona vuonna 1938. Perustajana toimi losangelesilainen asianajaja Birger Tingloff, josta tuli myös järjestön ensimmäinen puheenjohtaja.

Sota kuitenkin katkaisi toiminnan joksikin aikaa. Järjestön johtajat aloittivat toiminnan uudestaan vuonna 1952, jolloin myös kansallinen pääjärjestö hyväksyi järjestön rekisteriinsä. Tuolloin järjestön presidenttinä oli tohtori Sven Lassen, joka tunnettiin myös kansainvälisen tason merkittävänä tiedemiehenä. Hän oli aktiivisesti toiminnassa mukana aina siihen asti kunnes vetäytyi eläkkeelle.

1980-luvulla New Yorkin järjestö päätti irrottautua eroon paikallisista osastoista. Joistakin osastoista tuli New Yorkin alaosaistoja, mutta muutamat, joiden joukossa myös Los Angelesin organisaatio, päättivät siirtyä itsenäisiksi järjestöiksi. Vuodesta 1983 lähtien Los Angelesin järjestö on toiminut itsenäisesti.

Los Angelesin järjestön johtokuntaan kuuluu 18 jäsentä. He päättävät järjestöpolitiikasta ja järjestön toiminnasta, johon työhön kuuluu myös komiteatyössä olevien muiden jäsenten neuvominen. Järjestö toimii myös yhteistyössä koulutus- ja opetusinstituutien sekä museoiden kanssa, jotta pohjoismaisen imagon ylläpitäminen ja esiintuominen olisi mahdollisimman laajamittaista.

Raivaajan sivuilta poimittu

25 vuotta sitten

Elokuun 25, 1966
Bostonissa toimiva televisio-kanava WGBH esitti kolmen tunnin kestänyttä Sibelius-konserttia. Ohjelmassa Suomen radion sinfoniaorkesteri Jussi Jalaksen johdolla soitti Sibeliuksen sävellyksiä. solistina toimi Heimo Haitto.

Elok. 27
New Yorkin kirjeenvaihtaja "W.H." kertoi amerikkalaisen näyttelijän Robert Jundelinin saaneen pääosan Broadwayn näytelmäsä. "Robert Jundelin aloitti näyttämöuransa Työväenteatterin näyttämöllä, jossa hänen isänsäkin Toivo Jundelin aikoinaan esiintyi," hän kirjoitti.

"Selma" Ashtabula, Ohiota kirjoitti: "Mr. ja Mrs. Eino Sinkkonen olivat lomalla yhdessä parhaimmista suomalaisten omistamista kesävierailijoiden lomapaikoista. Paikan nimeä en tiedä, enkä voi tiedustella kun en ole paikallakunnalla. Olin Sinkkosilla kisapiikana, sen jälkeen lähdin myös lomalle."

50 vuotta sitten

Elokuun 25, 1941
"Meillä oli hauska kesälo-ma", kirjoittivat Viola ja Bill Syrjälä Massista, Michiganista ja lisäsivät, että "Saiman Puistossa keskiviikkoiltana t. k. 27 p:nä tavataan."

Elok. 27
Suomalaisen Kansanvallan Liiton Uuden Englannin alueen Syysjuhlaa vietettiin Hemlock Beachin Mölylässä Worcester, MA:ssa. Juhlat alkoivat Belmont haalissa esitetyllä näytelmällä "Alokas Tossavainen". Ohjauksesta vastasi Axel Nielsen. Liput 50 senttiä. Illan päätteeksi tanssittiin Mölylässä Hakalan orkesterin tahtiin.

Sunnuntaina tarjottiin päivällinen, esitettiin ohjelmaa, urheiltiin, esitettiin näytelmä toisen kerran ja lopuksi taas tanssittiin, nyt keskiyöllä aamulla kello neljään.

Elok. 28
Fitchburgin uutisissa kerrottiin entisen paikkakunta-

laisen Laura L. Grandahlin, joka oli valmistunut hammaslääkäriksi Northwestern yliopistosta, palanneen kotiseudulleen ja perustaneen vastaanoton 495 Main Streetille.

Elok. 29
"y-o" Palo Alto, Kaliforniasta kirjoitti Suomen ystävien joukon lisääntyneen "oikein pitkämatkaisilla, sillä Vili ja Katri Ekman ja tytär asettuivat tänne asumaan. Matkalla he ovat idästä, vaikka vähän aikaa olivat Portlandissa, Oregonissa. Toivomme heidän viihtyvän täällä aurinkoisessa Kaliforniassa.

Elok. 30
"Viipuri jälleen suomalaisilla", oli etusivun otsikkona. "Viikon kestänyt kiivas taistelu on päättynyt suomalaisen voittoon" ja "venäläiset järjestelmällisesti hävittäneet kaupunkia ennen perääntymistään" alaotsikoin selostettiin tilannetta lehden lukijoille.

75 vuotta sitten

Elokuun 28, 1916
Kirjeenvaihtaja "Teemu" Conneaut, Ohiota kertoi osaston näytelmäseuran vironneen kesäkuukausien hiljaiselosta. "Näytelmäseuraan on liittynyt uusia jäseniä koko runsaasti, joten saamme ehkä nähdä useampia kappaleita näyttämöltämme kuin viime näytelmä kautena," hän raportoi.

Quincyn (MA) suomalaisia kehoitettiin hankkimaan kaikki kirjoitustarvikkeensa Raivaajan Quincyn kirjakaupasta, minne ne tilattiin "suoraan tehtaalta, joten ne eivät ole ostetut mistään ulosmyyntipaikoista."

Elok. 29
Wallacen Paikannvälitystoinnisto Fitchburgissa ilmoitti haluavansa "kaikenlaisia työläisiä."

"S.U." Fitzwilliam, NH:sta kirjoitti näin: "Uutta, suurta ja ennen kuulumatonta on nyt meille fitzwilliamilaisille tulossa." Luvassa oli niin sisältörikas iltama, että "se on hyvin harvinaista meille maakyläläisille." Naapurikyläläisiä kehoitettiin saapumaan paikalle.

Tulevaa toimintaa Connecticutissa

Elok. 31. p:nä Labor Day -tanssit klo 8:30 ill. Aura haalilla Voluntownissa. Bert Stromholm ja Aatos Autio huolehtivat musiikista.

Syysk. 8. p:nä Lasten päivä klo 1 - 3 ip. Finnish haalilla, Rt. 169, Canterbury.

Pelejä, aarre-etsintää, viestijouksua, satuja yms. alle 12-vuotiaille lapsille. Virvokkeita sekä lapsille että aikuisille. Ei pääsymaksua.

Syysk. 28. p:nä Tori ja myyjäiset klo 10 aam. - 3 ip. Finnish haalilla, Rt. 169, Canterbury.

Leivonnaisia - pullaa mm., suomalaisia mattoja, puutavaraa, koreja, kasetteja, neuleita, nukkeja ja monenlaista muuta tavaraa. Lounas.

Pöytävaraukset ja lisätietoja soittamalla Eila Mäkipurolle numeroon (203) 423-3854.

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May
593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION

New York, N.Y. 10017

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

SUOMI-SEURA R.Y. FINLAND SOCIETY

Jäsenlehti Suomen Silta 6 kertaa vuodessa. Jäsenmaksu USD 11/vuosi.

Pääjäs.siht.: Anja Kortmann, NJ

Jäsen sihteeri: Eva Hirvi,
4 Ridgewood Rd., Paxton, MA
ph. (508) 791-4371

Lähetä sekki osoitteella:
Finland Society
P.O. Box 338, Millington, NJ 07946

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

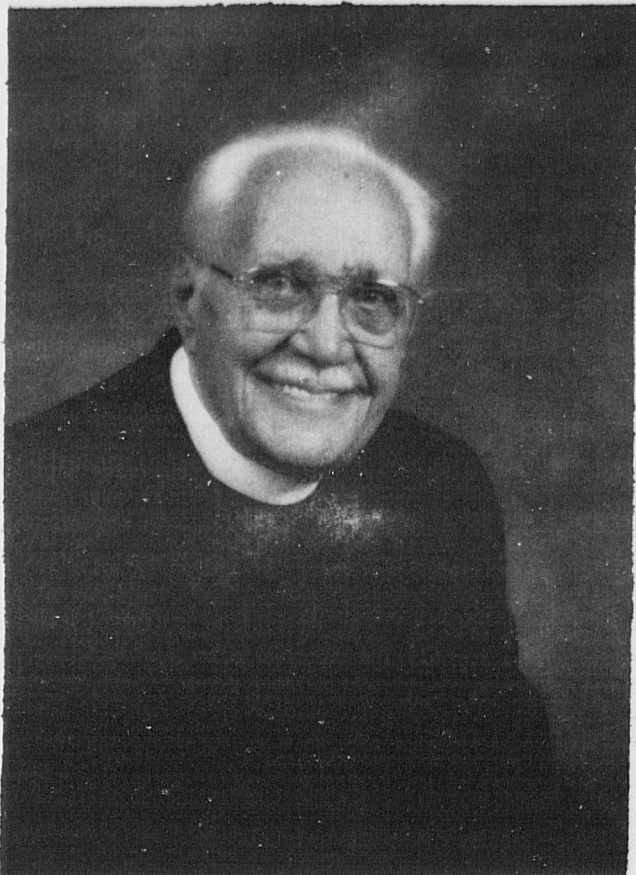
Inkeriin oma kirkko

Inkeri saa itsenäisen luterilaisen kirkon vuodenvaihteessa. Rovastikunnan itsenäistymisen aikaistuu noin puoli vuotta alkuperäisestä aikataulusta.

Inkerin rovastikuntaneuvoston mukaan rovastikunta täyttää kaikki itsenäisyyden edellytykset jo nyt. Itsenäistymisen ehtoina on pidetty toimivaa jumalanpalveluselämää ja hallintoa sekä riittäviä taloudellisia resursseja.

Inkerin rovastikunta toimii itsenäistymiseen saakka Viron kirkon yhteydessä.

Floridan kuulumisia

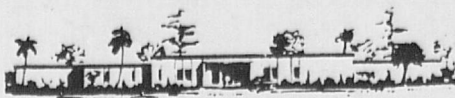

LANTANA, FL - Rovasti Viljo Heiman täytti 95 vuotta elokuun 19 päivä 1991. Hän on syntynyt Helsingin pitäjässä Suomessa elok. 19 p:nä 1896. Rovasti Heiman kävi koulunsa ja suoritti teologiset opintonsa Helsingin teologisessa seminaarissa, ja vuonna 1925 hän siirtyi Yhdysvaltoihin jatkamaan opintojaan Boston Universityyn (Boston, MA) teologisessa tiedekunnassa ja tämän jälkeen Suomi Collegessa, Hancock, Michigan.

Hän liittyi Suomi Synodiin vuonna 1929 ja toimi luterilaisessa seurakunnassa Quincy, MA:ssa. Vuonna 1932 hän siirtyi Faith Lutheran seurakuntaan Worcester, MA:ssaan hoitaen samalla St. John Lutheran seurakuntaa, Brooklyn, Conn:ssa ja luterilaista seurakuntaa Voluntown, Conn:ssa.

Hänelle myönnettiin rovastin arvo vuonna 1956 Suomen piispa Gulinin vieraillessa Yhdysvalloissa.

Vuonna 1977 rovasti Heiman siirtyi eläkkeelle Floridaan ja on aktiivinen jäsen St. Andrews Luterilaisessa kirkossa, Lake Worth:ssä ja osallistuu suomenkieliseen toimintaan paikkakunnalla.

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Elok. 22, 1991

Terveiseni pieneltä lomamatkalta Meksikoon. Matkan suuntana oli Jucantan niemimaa mielenkiintoisille nähtävyyksille.

Kodissamme on asukkaiden terveys ollut koko lämpimän kesäajan erittäin hyvä ja siitä on syytä olla kiitollinen.

Taloomme on taas muuttanut uusia asukkaita ja kaikki teidät toivotamme koko sydämeämme tervetulleiksi. Toivomme, että tunnette olonne kodikkaaksi suurperheessämme ja voisitte nauttia oloneuvoksen osasta täällä.

Tämän viikon paras päivä oli keskiviikko, jolloin elokuun syntymäpäiväsankarit saivat osakseen kaikkien huomion. Vanhin sankari Walter Johnson täyttää 26 pv. 95 v. ja Otto Pooman 3 pv. täytti 91 v. Paljon onnea teille pojat sekä kaikille elokuussa syntymäpäiväänsä viettävälle ystävillemme sekä terveyden tähtämiä vuosia jatkossa.

Laululintumme Terttu Voskressensky esitti syntymäpäivälaulut Mr. Hedlundin säestyksellä, josta kiitos teille molemmille.

Juhani Uljas Suomesta piti seurat Pokelahuoneessa 21 pv. iltapäivällä.

Filmstrips around the world by Mr. Hermondson esitti meille Skandinavian upeita nähtävyyksiä.

Saimi Hupli lahjoitti 22 veistä keittiöön, joista kiitoksemme. Kiitokseni Tenho Tamsille, sekä kaikille avustajille jälleen kuluneesta viikosta.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Niagaran putouksilla jättijuhlat vuonna 2000?

Finnfest USA, Inc. ja Finnish Canadian Cultural Federation suunnittelevat kansainvälistä jättitapahtumaa Niagaran putouksille vuonna 2000. Tapahtuma järjestettäisiin kuuluisan suomalaisen tiedemiehen Peter Kalmin muistoksi.

Kalm teki vuonna 1750 kasvitieteellisen ryöstöretken Pohjois-Amerikkaan. Matka oli ensimmäinen tieteellinen kuvaus Niagaran putouksista englannin kielellä. Kuvauksen julkaisi myöhemmin hänen ystävänsä Benjamin Franklin.

Pohjois-Amerikan suomalaiset ovat suunnittelemassa suurinta suomalaista festivaalia koko mantereella. Molemmilla järjestelytoimikuntaan kuuluvalla organisaatiolla on

yli 50 alaosastoa. Mukaan aiotaan kutsua myös ruotsalaiset järjestöt. Myös kasvitieteellisiä ja historiallislehteellisiä yhdistyksiä odotetaan mukaan.

Suomi-seura, jolla on 80,000 jäsentä, haluaa myös Turussa Peter Kalmin kotikaupungissa sijaitsevan Siirtolaisinstituutin mukaan järjestelyihin.

Juhlatapahtuman on suunniteltu sisältävän tuhansia eri tilaisuuksia Niagaran molemmin puolin. Kalmin matkat Hudson-joella, Champlain-järvellä sekä Quebecin ja Ontarion läpi tullaan kuvaamaan filmille. Kalmin seikkailuista on tarkoituksena julkaista myös kirja, tehdä näytelmä sekä asettaa näyttely. Kaik-

kien näiden olisi tarkoituksena tapahtua niin Pohjois-Amerikassa kuin Suomessa ja Ruotsissakin.

Tarkoituksena on myös muodostaa erikoinen Peter Kalmin yhdistys, joka tekisi tutkimusta ja rohkaisisi monia eri projekteja tutkimaan alaa.

Henkilöt tai yhdistykset, jotka ovat kiinnostuneita asiasta voivat ottaa yhteyden osoitteella: FinnFest USA, Inc., c/o Robert W. Selvala, President, 636 16th Street S.E., Owatonna, MN 55060 USA (Tel. 507-451-4972); tai Finnish Canadian Cultural Federation, c/o Mauri Jalava, President, 1001-470 Cambridge St. S., Ottawa, ON K1S 4H8, Canada (Tel. 613-235-4216).

"SUOMI VIERAS AMERIKASSA"

Kirjoittanut Mildred Heino

Suomesta lähti maalaismäntä Amerikkaan vierailulle sukulaisiin, ja heti seuraavana päivänä hänet vietiin naapurin kylään, ja se kävi siis näin: "Haloo misis Ämmälä: sehän on nyt hauska miitata kun tuo Liisa on telefonoinnissa niin paljon puhunut teistä"

"Tulkaa nyt haussiin ja menkää tuonne livingruumaan istumaan. Istukaa siihen kautsille. Täällä on kyllä niinkun harikeini olis läpi. Mun vanhin tytär tuli vusterista viikentiksi visiitille peipin kans, ja kaikki on mikst ap. Kyllä se paatiruumaakin pitää olla sitten täynnä. Sielä on taipperia joka paikas. Niitä roikkuu sauerin

oves ja ratiaattorin päällä, ja taipperi peili on sinkis. Minä olen sanonut että viedä ne lainille, eli panna ne traieriin, mutta ei se flikka tottele.

"No niin, kuinkas se trippi meni? Oliko pleini täynnä? Se on aina niin krautet kun se on täynnä ja pitää tukkia suutekeissin sinne siitin alle. Ja siitä minä en tykkää kun ne hostessit tyrkyttää koko matkan niitä kokeileita. Kun pääsee Kennedille niin seilaa kun seilari."

"Oikaa hyvä ja tulkaa tänne tainiruumaan. Minä jo settasin pöydän aamulla ja laitoin vähän lunsia, sänvitsiä, kun mulla oli hyvää hämmä ja

pikkelssiä. Lähetin tytön Mai-kin toorin hakemaan aiskriimiä. Laitan sitten straaperi soot keekiä, kun tein peikin pouda biskettiä aamulla. Syö-ään aiskriimi sen kanssa. Kumpaa te tahdotte, kahvi tai teetä? On mulla tuola sootaa, sinseriä ja koka kolaa."

"Jaa onhan meillä tässä ruumaa, kolme petiruuma upsteella ja paati, ja livingruuma, tainiruuma ja kitsi alhaalla. Peimentis on sitten lantiruuma ja pleiruuma. Sielä se pappa istuu riklaineis fairpleissin ääres ja torkkuu. Peipi nukkuu pleipenissä."

"Viime kesänä me piltattiin

täkki tuonne haussin taa ja svimminpuuli maahan. Sielä me sitten pidetään piknekiä ja barbekiuataan kesällä. Nyt syksyllä laitamme alumiini saitingin tähän haussiin."

"Jaa sieltähän se Liisa jo tulee teitä hakemaan. Hän parkkas kaaransa tuohon traivveille. Pitää varoa kun pääkkää siitä striitille, ettei tuu äksitenttiä."

"No, kyllä se oli latsu fonia kun miitattiin ja sai näin jutella. Pai, pai, nyt vaan ja tulkaa toistekin."

Astuessaan Liisan autoon Suomi-vieras kysyi: Mitä kieltä tuo rouva puhui?

McDonnell Douglas tarjoaa Suomelle vastaostoja

Amerikkalainen lentokonevalmistaja McDonnell Douglas tarjoaa Uuden Suomen mukaan Suomelle vastaostoja F-18-hävittäjien hankinnasta.

McDonnell Douglas tarjoaa Valmetille hävittäjien kokoonpanoa ja mahdollisuutta myös hävittäjien osien valmistukseen.

Suomalaispilotti kuoli Teksasissa

Suomalaispilotti Anssi Pasila (25) kuoli Teksasissa purjelennon MM-kisoissa törmättyään japanilaislentäjän kanssa yhteen 1,300 metrin korkeudessa.

Japanilaislentäjä pelastui laskuvarjon avulla, mutta Pasila loukkaantui todennäköisesti törmäyksessä niin pahoin, ettei voinut hypätä laskuvarjolla.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

CALENDARS, ORDER NOW!!

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminister, MA 01473 • (508) 874-0629

GREEN CARD LOTTERY

40,000 available for 1992
Finland included

Apply before Oct. 1991

Call Now - Toll Free

1-800-767-5906

From the desk of Stig Häggblom:

MM-kisat "Paavo Nurmen Turussa" oli Suomen suuri good will -tapaus

Kysykää tavallisilta suomalaisilta syksyllä 1991, mikä oli ihmisten suurin urheilukilpailuelämys kesän aikana!

Luulen, että useimmat vastaavat: "Yhdeksännet yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailut veteraanisarjoissa Turussa. Paavo Nurmen kotikaupunki oli vedossa!

Suomen Turku oli kisojen pitopaikkana heinäkuun 18-28. p:nä, mutta osa kisoista, joihin otti osaa yli 5,000 urheilijaa (tarkka luku 5,066) vietiin läpi Raision ja Kaarinan kunnissa.

Kisat olivat kerta kaikkiaan mahtavat.

Heti kun Urheilupuistossa näin Pearl Mehlin USA:sta ja Rosaline Solfin Uudesta Seelannista iskevän yhteen 400 m juoksussa, ymmärsin että todella suuret kilpailut olivat menossa. Nämäkin daamit olivat jo täyttäneet 75 vuotta.

Pelkkä mukaan lähteminen on tässä iässä jo melko urhoollista, mutta tässä oli kysymyksessä sellaiset tytöt, jotka juoksivat loppusuoralle saakka hienon tyylinsä säilyttäen.

Paavo Nurmen kotikaupunki todella ansaitsee täyden tunnustuksen tästä kisapaikasta.

Iloista väkeä tuli kaikkialta, USA:sta 470, Neuvostoliitosta 474, Ruotsista 339, Australiasta 155, Uruguaysta kuusi urheilijaa ja Venezuelasta kaksi. Osanottajia maita oli 53.

Suomella oli suurin joukkue 1,1116.

Osanottajamäärä oli Turun kisoissa suurin kautta-aikojen. Kaksi vuotta sitten Eugenessa USA:ssa oli 4,900. Kisat lähtivät liikkeelle Torontossa Kanadassa vuonna 1975. Silloin oli 1,500 osanottajaa.

Joginder Singh Intiasta oli kisojen vanhin osanottaja, 99 vuotias. Siinä varsinainen kasvissyöjä. Hän irtaantui työlämästä varhain ja kertoi vain harjoitelleensa yleisurheilua viimeiset 64 vuotta!

Seuraavissa kisoissa Singh on täyttänyt sata vuotta. Onko

Jouko Kuha (no. 326) juoksi Euroopan ennätyksen 9.50-pintaan, mutta hävisi maailmanmestaruuden Ron Robertsonille. Heti juoksun jälkeen Kuha joutui lehtimiesten piiritämäksi. Oikealla Helsingin Sanomien Risto Forss.

Kuva: Stig Häggblom

lukijoistani joku kuullut puhuttavan henkilöstä, joka harrastaa kilpaurheilua 100-vuotiaana? Intiassa on lähiaikoina sellainen mies.

★

Suomi sai Turussa aimo annoksen mitaleita, mutta kyllä niitä jaettiin roppa kaupalla.

Yksi huomattu suomalaisvoittaja heti alussa oli Martti Vainio, joka kevyesti voitti yli 40-vuotiaiden maailmanmestaruuden 10,000 m:llä.

Itse olin lähtenyt Turkuun katsomaan, tuleeko ystävästäni Jouko Kuhasta maailmanmestaria. Ei tullut, vaikka juoksi 50-vuotiaiden Euroopan ennätyksen 3,000 m. esteissä.

Sekä Kuha että hurjan juoksun voittanut Ron Robertson Uudesta Seelannista alittivat vanhan maailmanennätyksen tässä sarjassa, 9.51. Se oli titaaniottelu.

Hyvällä muistilla varustautuneet kenties muistavat, että Jouko Kuha Tukholman Stadionilla kesäkuun 19. p:nä saavutti estejuoksussa uuden

maailmanennätyksen 8.24,2, jonka hän riisti belgialaiselta Gaston Roelantsilta.

Kuha on edelleen loistavassa kunnossa, miltei ikäsarjansa maailmanennätyskunnossa. Hän harjoittelee joka päivä, jos vain suinkin mahdollista.

Tukholman maaottelu pettymys

Turussa oli todella iloiset

kisat. Mutta sitten!

Monet suomalaiset yleisurheilun ystävät lähtivät Tukholmaan elokuun ensimmäisellä viikolla. Vuotuinen ja perinteinen ottelu Ruotsin ja Suomen välillä oli tällä kertaa Ruotsin puolella, ja ratkaistiin vuoden 1912 Olympiastadionilla.

Monet odottivat juhlahetkiä. Olihan Suomi voittanut 1990 Helsingissä 50. juhlaottelun sekä miesten että myös nais-

ten osalta ja vielä kaksi juni-oriotteluakin.

Tukholmassa kuitenkin Suomi hävisi kolme ottelua. Nuoret ottelivat tasaisesti ja viestijuoksut lopussa ratkaisivat voitot Ruotsin hyväksi. Naiset voittivat maaottelussa ylivoimaisesti peräti 50 pisteellä 147-97. Naisten maajoukkue on Euroopan parhaita.

Miesten maaottelua oltiin ennakoitu tasaiseksi, mutta kun Suomen juoksijat kautta koko linjan muutamia poikkeuksia lukuunottamatta - Jörgen Salo vei joukkonsa kolmoisvoittoon esteissä - tuotivat pettymyksen, oli seurauksena murskatappio.

Tukholman maaottelu oli miesten osalta murhenäytelmä, joka ei nostattanut paljon toiveita tulevaisuuttakaan ajatellen.

Suomen urheilujohdon kaavailuissa kuitenkin tilanne voi muuttua nopeasti.

Tokiossa Olympiastadionilla, jolla Pauli Nevala voitti 1964 olympiakultaa keihäissä, on yleisurheilun MM-kisat elokuun lopulla. Avajaiset ovat elokuun 23. p:nä. Kilpailut alkavat 24. p:nä ja päättyvät syyskuun 1. p:nä.

SUL on asettanut tavoitteekseen yhden mitalin kisoissa. Jos kävisi niin, että saalis olisikin kaksi mitalia, voidaan tässä puntarissa todistaa, että Suomen yleisurheilu on taas "kaatunut eteenpäin".

GeeBeen patsaan hankkija toteutti Tanner-patsaankin

1930-luvun alkuvuosina Gunnar Bärlundista tuli ensimmäinen suomalaisnyrkkeilijä, joka otteluillaan sai katsomot täyttymään usein viimeistä sijaa myöten. Vallilan poika oli raskaan sarjan mies, mutta nopea liikkeissään ja hyvätyylinen nyrkkeilijä, joka jo 1925 liittyessään TUL:n alaiseen Jyryyn herätti ansaittua huomiota.

Hän oli syntynyt tammikuun 9. p:nä 1911 siivoojana työskentelevän Ingrid Bärlundin poikana. Äiti ei halunnut avioliittoa ja niin tämä urheilijanuorukainen kasvoi äitinsä ja Ida-mummonsä hoidossa.

Mene ja tiedä olisiko GeeBee saanut otella maailmanmestaruudesta Joe Louisia vastaan, jos ei olisi tullut talvisotaa.

Kotimaan tuki jäi sotavuosina vähäiseksi. Sen totesivat talvisodan aikana Paavo Nurmi, Taisto Mäki ja Gunnar Bärlund tavatessaan New Yorkissa.

Mäki oli rauhan kesänä saavuttanut 10,000 m maailmanennätyksen. Hänet otettiin rintamaoloista ja lähetettiin valtion toimesta yhdessä Paavo Nurmen kanssa hyvän tahdon-lähettiläänä USA:n sisärikilpailuihin, missä toivottua menestystä ei tullut.

Sotien jälkeen oli myös Gunnar Bärlund menettänyt teräskuntonsa ja suurta pa-

luuta ammattikehiin ei saatu onnistumaan.

GeeBee oli parhaimmillaan toinen haastaja.

Tässä yhteydessä on todettava, että Eurooppa ei ole kovinkaan usein päässyt jyllämään raskaan sarjan maailmanmestaruus otteluissa. Max Schmeling, saksalainen, Primo Carnera Italiasta ja Ruotsin Ingemar Johansson ovat ainoat, jotka ovat mestaruuden nimiinsä vieneet. Ruotsin Ingo otteli kolmesti, voitti ensimmäisen, hävisi kaksi seuraavaa mestaruusottelua, kaikissa kolmessa vastustajanaan Floyd Patterson.

Suomessa vallinnutta GeeBee-kuumetta 30-luvulla ei ole nykyisin helposti ymmärrettävissä. Siitä kertoo puolestaan patsashankkeesta tiiviisti mukana ollut Ylermi Runko, joka kasvoi poikavuosinaan urheilijaihanteensa naapurissa.

Käsitykseni mukaan GeeBee ei missään elämänsä vaiheessa menettänyt tyyliänsä se säilyi aitona, sanoo Runko.

Elannon pääjohtajan tehtävistä eläkkeelle jäänyt Runko on omakohtaisesti nyrkkeilijäpatsaan hyväksi myynyt 23 20,000 markan arvoista pienoispatsasta, jotka tuottivat patsashankkeeseen rahaa 460,000 markkaa.

- Vielä olisi löydettävä tukea

ainakin 100,000 markan edestä, Runko arveli.

Tanner-patsaan toteuttaja

Hermannin Vallilla Seuran Klaus Varvikko tiesi mitä teki, kun pyysi Ylermi Rungon GeeBee-patsaan touhumieheksi.

Runko oli aikaisemmin ollut toteuttamassa toisen patsashankkeen, joka poliittisestikin aikanaan oli kovassa vastatuulella. Tämä oli talvisodan ulkoministerin Väinö Tannerin patsas Elannon pääkonttorin edessä Hämeentienlä.

Tanner sai lopulta patsaansa, mutta Runko joutui jopa hankkimaan poliisivartiointia pariin kuukaudeksi niin, että patsas saatiin kunnon vihityksi.

On syytä todeta, että presidentti Mauno Koivisto tuluaan presidentiksi ei missään vaiheessa asettanut Tannerin patsashanketta kyseenalaiseksi, mutta kun patsas lopulta paljastettiin maaliskuun 12. 1985, oli presidentti Koivisto joutunut lähtemään Moskovaan Andropovin hautajaisiin.

Paikalla Helsingissä oli kylä Tellervo Koivisto ja paljastuspuheen piti Veikko Helle.

Ei ole pelkkä sattuma se, jatkuu sivulla 13

Ron Robertson Uudesta Seelannista on juuri täyttänyt 50 vuotta ja juoksi komeasti tämän sarjan maailmanennätyksen voittaen Suomen Jouko Kuhan. Robertson on mestariurheilija, mutta juoksi ensimmäisen estekilpailunsa vasta 42-vuotiaana.

Kuva: Stig Häggblom

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Exhibit in Connecticut****Our contribution to American Culture**

CANTERBURY, CT - "The Finnish Contribution to American Culture" is an exhibit currently on display at the Prudence Crandall House, located on the Canterbury Green at the junction of Routes 14 and 169.

The exhibit is chocked-full of material, and the time and effort which is required to collect and arrange is evident.

Plan to spend some time viewing the exhibit. There is a great amount of information available here if you are willing to read.

There are the basics such as "Who are the Finns?" and "Early Finnish Settlers in American Colonial History."

There are also examples of the various occupations Finnish immigrants and Finnish Americans had and have today, photographs of miners, salmon fishermen, farmers, mechanics, musicians and journalists, to name just a few.

The technique which the exhibit uses to bring out the ways in which Finns have contributed to American culture is to focus on various individuals from all walks of life.

You will learn of the great (of course, Sibelius is in the exhibit) and nationally known.

But there are other "Finns" - both immigrants and American

born - which you will discover, and that's what makes this exhibit so exciting.

Some of the known and not-so-known included are, among the artists, Ruth Pitkanen Johnson, Dorothy K. Suomela, Niel Jussila, Millie Wiskari and Helmi Kallio; photographers Andrea Maki, Harold Hanka and Kosti Ruohomaa; sculptors Waino Aaltonen and Robert Maki; architects Eliel and Eero Saarinen, Alvar Aalto and Reino Aarnio; opera singers Aino Ackté, Anita Valkki, Kim Borg, Martti Talvela, Tom Krause, Matti Salminen, Karita Mattila and Jorma Hyninen.

And in addition to composer Sibelius, there are musicians and conductors Kurt Nikkanen, Helinä Leino Pakola and Esa-Pekka Salonen.

In addition to the opera singers, there is the local favorite, the "Singing Barber of Willimantic" Hannu Mäkipuro, whose repertoire ranges from old Finnish folk songs to today's popular.

In the literature section, the display is dominated by Marlene Wisuri-Aho's superb photographic portrait of Eino Friberg. Also included are translator Richard Impola, poets Marlene Ekola Gerberick, Gregory Smiley and Hanneli Ansel; editors

Marita Cauthen and Reino Hannula; and journalist Werner Wiskari.

The field of education is represented by William A. Aho, Norman William Johnson and A. William Hoglund.

Drama is represented by Taina Elg, Hope Lange, Christine Lahti, Juliette Koka, Albert Salmi and Alfred Lunt. Also included are filmmakers Michael Loukinen and the Kaurismäki brothers Aki and Mika.

The Finnish-American stage is represented by Jacob F. Brax (1882-1957).

In the field of Science and Industry, E. Arnold Hakila, nuclear scientist, and Alpo Tokola, builder of bridges and off shore oil rigs, are two of the people you can learn about.

In government, June-Marie Pitkanen Abernathy served in the U. S. Foreign Service. Niilo Koponen is one of three Finns in the Alaskan legislature.

In the field of medicine and health care there are Arje Scheinin, Kari Cantell, Laura Brax Gugerty and Joyce Niemi Malsach.

Designers include Liisa Voima and Jorma Vennola.

And in the area of culinary arts, there are cookbooks by Beatrice Ojakangas, Ulla Käkö-

A variety of textiles are displayed in one room.

nen and Miriam Pellinen on display.

In addition to the photographs and written texts, there are all kinds of artifacts on display, from cloth to glass. There are examples of the handiwork of local residents, including a woven Finnish twill sample by Evelyn Wepsala Knowlson of Danielson.

Responsible for the exhibit is the "Exhibit Committee" of the Finnish American Heritage Society of Canterbury. The members of the committee include: June-Marie P. Abernathy, coordinator; William and Sylvia Aho, Laura Gugerty, June R. Leiss and Karla M. K. Tate.

There is yet much more to be mentioned, but the best thing would be for you to visit the exhibit yourself.

And do it soon. The exhibit will be at the Crandall House until September 29 - so you have less than a month!

The Prudence Crandall House is open Wednesday through Sunday from 10 a.m. to 4:30 p.m. There is an admission charge.

And while you're at the Prudence Crandall House, take a look at the rest of the exhibits.

The history of the place is fascinating, as Prudence Crandall was a woman who was imprisoned and later run out of town because she tried to establish a school for black girls. Yes, this did happen back in 1830s Connecticut.

If you go to Canterbury this Saturday (August 31), there will be a celebration entitled "Prudence Crandall Day" from 10:4:30. There will be crafts, music, period games and food.

And if you have the time, take a ride west on Route 14 to Willimantic. There the Windham Textile and History Museum, 157 Union/Main St, has an exhibit on the various ethnic groups which inhabit the Willimantic area. Finnish articles are included in the exhibit.

The Textile and History Museum is open Thursday-Sunday from 12 noon until 5 p.m. There is an admission charge here also. More about what's in the exhibit later.

So take a ride to eastern Connecticut. Besides of all the Finnish lore you'll learn about, you can enjoy the wonderful rural scenery of the region.

A corner of one of the exhibit rooms in the Crandall home.

"The Finnish Contribution to American Culture" is on view in the historic Prudence Crandall House (above) located at the junction of Routes 14 and 169.

The exhibit was prepared by members of The Finnish American heritage Society of Canterbury (CT). Visible in the above photo is a photo of their folkdance group, the FinnConns.

'Vinland Revisited' events

BOSTON, MA - Much is being planned for next month's arrival of the Viking ships. Here is a sampling of the events being planned for the celebration of "Vinland Revisited."

On Saturday, September 14, at the Charlestown Navy Yard opening ceremonies will commence at 11:00 a.m. Participants include the Eastern Division of the American Union of Swedish Singers, Providence (RI), Robert Reed, National Director.

Following that at 11:30 there will be a Scandinavian Dance Demonstration by the Birka Dancers of Hamilton, directed by Ann Marie Breuer.

Also at 11:30 there Linda Harding will present Children's Songs and Dances inside.

At 12 noon the **Suomi Koulu** Children's Singer will perform outside.

At 12:15 p.m. the **Kuutamio** Finnish Children's Folk Dance group will perform outside. There will also be a presentation of Glima Wrestling, the Viking Heritage in Wrestling, by the Icelandic Wrestling Association.

At 12:30 p.m. outside there will be Danish Dancing for Children directed by Ingrid Christian-sen.

At 1:00 p.m. outside there will be Children's Songs and Dances led by the Boston Scandinavian Ensemble. Inside, Ib Jorgensen will present Popular Danish Folk Songs and there will be a showing of *Light Nights*, an Icelandic multi-media presentation on the ancient Viking Saga.

The **Suomi Koulu** singers return at 1:30 p.m. in an outside performance. Inside Linda Harding will lead Children's Songs and Dances.

Outside at 2 p.m. there will be a Nordic Costume Show with

commentary by Suzanne Frederick. Inside Martha Woodberry and the Sons of Norway Puppeteers will present, you guessed it, a puppet show.

At 2:30 p.m. the Birka Dancers return for another demonstration.

Then at 3:00, there are more Nordic Costumes with Suzanne Frederick outside; inside, puppets with Woodberry and the Sons of Norway, and a repeat performance of *Light Nights*.

At 3:30, outside there is scheduled some Hardanger Fiddle with Toby Weinberg, and the Telespringar Dancers, Beverly & Richard Smaby, Clare Stanley.

At 4:00 there is more Glima Wrestling and a Jazz Program coordinated by Tone Davidsen of Berkeley.

And at 4:30, the Norbu Dancers of Lake Telemark (NJ) will do some Norwegian Folk Dances.

On Sunday, September 15, the cultural activity continues at noon with an outside choral concert by the Norwegian Glee Club of Boston directed by Nancy Waterhouse.

At 12:30, the Norbu Dancers return to dance outside, and Jane Kjems will present some Olde Norse Fairytales with Troll puppets. Inside there will be a Norwegian vocal concert by Vera Ryen Gregg accompanied by Nancy Waterhouse.

At 1:00, there will be a concert by the **Cape Ann Finnish Singers**, directed by Allie Enos.

That takes place outside; inside is another showing of *Light Nights* and a Grieg piano program by Nancy Waterhouse and Erna Mol-lung.

At 1:15 outside, Suzanne Frederick will comment again on Nordic costumes.

Hilkka Williams will present Scandinavian Dance Instruction for children at 1:30 outside. Inside, Asdis Arnadottir and Ludvig Forberg will perform in a cello and piano concert.

At 2:00, Jane Kjems will give instruction in Tornerose, Scandinavian Ring Dance and more Glima Wrestling will take place outside. Inside, a flute concert by Magnea Arnadottir.

At 2:30, Karen & Andy Wolf will present Storytelling to Music outside; inside, Olla "Olos" Thorvardsdottir will perform Dance Suite for Solo Violin by Barbara Grimsdottir.

Suzanne Frederick will comment on Nordic Costumes again at 3 p.m.; inside, Vincent DeSantis will be accompanied by Nancy Waterhouse in a vocal concert; another showing of *Light Nights*.

At 3:30, there will be a choral program by Ståmbandet outside; Ast Valdur Traustason and Icelandic Norwegian Jazz Band inside.

At 4:00 p.m., more Glima Wrestling and at 4:15, Gammeldans Jam Session.

In addition, you'll see the Viking ships, and a Viking encampment.

There will be traditional Nordic crafts and cultural exhibits, also a poster exhibit entitled, "Vikings. The Vikings Westward Bound," and a Viking Lecture Series with Wera Hildebrand.

Vinland Revisited

A posthumous postscript

Niitä ja Näitä

by Ed. Helander
(translated by Roy Helander)

Brothers Ed and Jussi Helander in a photo taken in the 1910s.
Courtesy of Vivian Kallio

from my father and far in the past."

The title "Niitä ja Näitä" ("Of This and That") was one which Ed. Helander used on his columns.

Of this and that

As we await the summer and the Summer Festival, I am reminded of the festivals held in Maynard in 1926. Of all our festivals, it was probably the most populous. Our local paper *Maynard News* and *The Boston Post* reported that 5,000 people were in attendance.

As Parker Stree Hall and Voses Park were more than a mile apart and there were activities going on at both spots, there was a need for transportation

from one site to the other. There were very few cars in those days.

Since Jussi Helander had a Ford, he thought: "Why not? Let's put the Ford to work" and he began to drive passengers back and forth between the two festival venues. I seem to remember that the fare was 15 cents. Jussi drove night and day continuously and with maximum loads, with as many as could fit in the car, sitting on each other's laps, with others standing on the running boards and two reclining on the front fenders.

On one trip the fenders held two young ladies who probably had been nipping at the moonshine and consequently unashamedly let their skirts blow in the wind.

Police Chief Frank Binks, who was also the Chairman of the Selectmen, stopped Jussi and lectured him on the laws of the road. In some wondrous way Jussi was able to convince the Chief of the importance of transporting these people from place to place; otherwise ill-feeling and riots might ensue and it would be better not to have to use Maynard's tiny police force to control them (Maynard's population then was about the same as the number of festival attendees). That was enough to convince Chief Binks to allow Jussi to continue his overloaded taxi service.

The Chief came to Voses Park again at about the time the festival was winding up, probably checking on the illegal sale of liquor (for it was the time of Prohibition).

I had been selling refreshment tickets all day and had a cigar box full of money. The ticket sellers were supposed to bring their take to the Hall to be put into the safe there.

As I stepped off to walk back to the Hall, the Chief stopped his car, asked me what I had in the box and then offered me a ride. On the way he told me that the police department was in the process of getting new hats and that he would give our dramatic club the old fashioned British Bobby type of hats that they were using now. And that he did.

Maynard's Finns and the police understood and respected each other, then as now.

Scandinavian Festival '91

LOS ANGELES, CA - The 9th Annual Scandinavian Festival, a celebration of Nordic heritage and customs showcasing traditional foods, costumes, folk dancing and music, will be presented on Columbus Day, Saturday, October 12, in the courtyard of Colorado Place in Santa Monica.

This year's theme, Discover Scandinavia, commemorates the first discovery of America, by the Vikings in 1000 A.D., nearly 500 years before Christopher Columbus.

As in the past, the 1991 Festival features a rich tapestry of

cultures from the five Scandinavian countries of Finland, Denmark, Sweden, Norway and Iceland.

Highlights will include a parade of authentic national costumes, a children's corner of Scandinavian delights, traditional foods from each country, folk dancing demonstrations, an artisan's marketplace, free international telephone calls courtesy of AT&T, plus a raffle featuring a "Grand Viking Adventure" trip for two as the grand prize.

There is admission charge for adults, with children under 12 admitted free. Festival hours are 9 a.m. to 6 p.m. Ample free parking is available.

Event proceeds benefit the American Scandinavian Foundation's Scholarship Fund, created to assist greater Los Angeles area university upper class and post-graduate students in business, arts, science and music who have demonstrated an interest in Scandinavia. Each year four scholarships are awarded.

The American Scandinavian Foundation of Los Angeles is a non-profit organization founded in 1939 to promote knowledge of Scandinavian life and culture.

For recorded Festival information, call 213-392-0356.

Festival '91

Letter to the editor

Dear Editor:

Recently I got in my hand your paper of October 10, 1990.

On the front page was the story of Miss Finlandia. This story made me think that could the winner Kristina Jensen by chance be of any relation to a schoolmate of mine who 30 years ago emigrated from Finland to the U. S. His name is Karl-Erik Jensen and he was born in 1943 (44?).

None of our schoolmates have heard anything from him since. There has though been a rumor that he would have participated in the Viet-Nam war, and an other rumor that he was killed in the war.

My former schoolmates and I would be very happy if we could get any information whether there is any relationship between these persons or not.

I thank you in advance.

Yours
Mr. Erik Sahlstedt
Otavantie 3 A 21
SF-00200 Helsinki
FINLAND

Kalenteri

CALIFORNIA

October 12 - 9th annual Scandinavian Festival, 9 am-3 pm, Colorado Place, Santa Monica. Celebrating Nordic heritage and customs. Sponsored by the American Scandinavian Foundation of Los Angeles.

CONNECTICUT

May 26-Sept. 29 - "The Finnish Contribution to American Culture," exhibit at Prudence Crandall Museum, Routes 169, Canterbury. Hours: Wed-Sun. 10 am-4:30 pm. Sponsored by the Finnish American Heritage Society and the Prudence Crandall Museum.

Aug. 31 - Labor Day Dance, 8:30 pm, Aura Hall, Voluntown. Music by Stromholm & Autio.

Sept. 3 - Aura Seura meeting, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown.

Sept. 5 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Rt. 169, Canterbury.

Sept. 8 - Children's Day at Finnish Hall, 1-3 pm, Finnish Hall, Canterbury. New games - scavenger hunt, relay races, stories and more - for children up to 12 yrs old. Refreshments for children & adults. No admission charge.

Sept. 28 - Tori & Bazaar, 10am-3pm, Finnish Hall, Canterbury. Bake sale (pulla, etc.), Finnish rugs, wood items, baskets, tapes, knitted goods, dolls and much more. Food available for lunch. For table reservations and information call Eila Mäkipuro at 423-3854.

MASSACHUSETTS

Aug. 28 - Sauna & refreshments, 6-9:30 pm, Uljas Koitto Temperance Society Summer Camp, Furnace Pond, Suomi Rd. (off Route 36), Pembroke.

- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Campgrounds, Fort Pond, Lancaster.

Aug. 31 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Sept. 6 - Knights of Kaleva Panun Maja No. 24 monthly meeting, 7:30 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg.

Sept. 7 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Sept. 10 - Finnish Cultural Center board meeting, 7:30 pm, Room 205, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

- Raivaaja Board of Directors meeting, 8:00 p.m., 147 Elm St., Fitchburg.

Sept. 14 - Finnish Coffee Booth, Burbank Hospital Street Fair, Fitchburg.

- Sauna & refreshments, 3:00-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Dance, 8 pm-midnight, Sovittaja Park, Finn Park Rd, Rutland. Music by Ed Hendala. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.

Sept. 15 - TORI '91, 10 am-3 pm, Saima Park, Fitchburg. Bigger & better: 5 gift shops, 25 arts and crafts people, Raivaaja books, beef stew, arctic berry sundaes, salad in a pocket, entertainment by Dr. Boris T. Funovich.

MICHIGAN

Sept. 14 - Giant indoor fleamarket, 9 am-3 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.

- Burroughs-Unisys reunion party, 7 pm-midnight, Finnish Center, Farmington Hills. Music by Delights. Reservations: 332-5945 or 534-1685.

Sept. 15 - Finnish Center Association general meeting, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills. Potluck at 2 pm.

Sept. 16 - Finnish language classes begin, Finnish Center, Farmington Hills. Beginners, intermediate and advance classes. Registration 6:30 pm; classes Mondays 7:30-9:30 pm for 10 weeks.

Sept. 21 - Annual crayfish dinner, Finnish Center, Farmington Hills. Details: 478-6939.

MINNESOTA

Nov. 6-9 - "The Making of Finnish America: An Ethnic Culture in Transition," conference at University of Minnesota, Minneapolis. For more information: Leslie Denny, Program Director; Conference Services; 220 Nolte Center, U of M; 315 Pillsbury Drive SE; Minneapolis MN 55455.

NEW YORK

Sept. 19-21 - Imatra's 100th anniversary celebration, 740-40th St, Brooklyn.

All programs subject to change

Sports

Pekka Roto prevents total Soviet dominance in Helsinki

by Harri Siitonen

HELSINKI - In relatively slow times, Soviet marathoners took most of the top places in the 1991 Helsinki City Marathon on Saturday, August 10.

Anatoli Korepanov, 32, of Igevs in the Urals, was the first to arrive at the Olympic Stadium finish line in 2:18:04. Second was 1990 winner Aleksander Beljajev in 2:20:23.

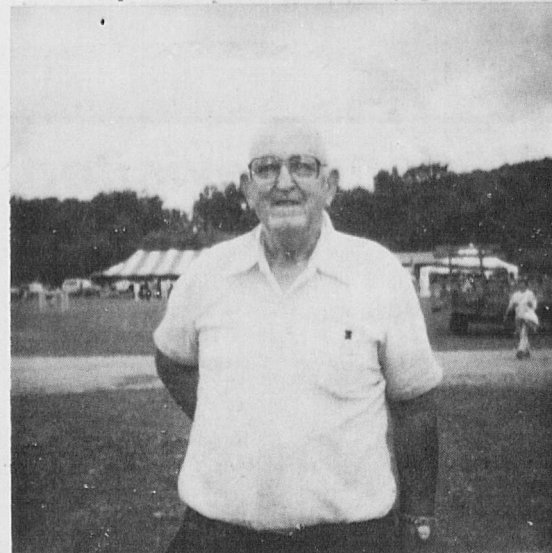
But Pekka Roto, 28, of Turku, charged into third place in 2:21:06, when late in the race he passed fourth and fifth place winners, Soviets Mihail Dobrohotov and Aleksander Jermatshev.

Women's winner was Albina Galimova of the USSR in a new course record of 2:36:12. Second place went to Finland's Anita Herkman in 2:45:35 and third to Soviet runner Amina Magomedirova in 2:48:09.

Earlier this year Roto had a 2:18:04 personal best in the Boston Marathon.

Korepanov took home 20,000 Finnmarks in hard currency has his winner's "take." Roto pocketed 6,000 marks for his third spot, plus an extra "5 tonnia," or 5,000 FM, for being the fastest Finn in the 42 km, 195 m event (or 26 miles, 385 yards in U. S. marathon parlance).

Grand prize winner

Toivo White, above, of Sidney (NY) was the grand prize winner in the 1991 RAIVAAJA benefit drawing held on July 7 during the 85th Summer Festival. His prize: two round trip business class tickets on Finnair, New York-Helsinki.

"I was very surprised and happy when I received the news of winning the tickets to Finland in the RAIVAAJA RAFFLE," write Toivo White.

"The RAIVAAJA has not been an unfamiliar newspaper to me. My parents subscribed it for as long as I can remember, back in Jersey City and then here in up state New York.

"Since I have never been to Finland or any part of Europe, it will be an experience of a lifetime."

Thanks for participating in the drawing, Mr. White, and best wishes for a great trip!

FACS plans Tori '91

FITCHBURG, MA - The Finnish-American Club of Saima will host their annual Fall Fair, TORI '91, on Sunday, September 15,

1991, on the club grounds, Scott Road (off Ashby State Road) from 10 a.m. to 3 p.m.

Tori '91 is bigger and better! With over 40 tables, including five (5) gift shops and over 25 Arts and Crafts people from all over New England, we'll have something for everybody!!!

In addition to our Beef Stew Dinner, Arctic Berry Sundaes, coffee with pulla, and Hot Dogs, something NEW call "Salad in a Pocket" has been added. For the young and the young at heart, COTTON CANDY, SNOW CONES, POP CORN and LEMONADE!!!!

Dr. Boris T. Funovich will be there to entertain. Bring your camera, your kids, grandkids (and even the neighbor's kids).

Lloyd Hannula, chair
TORI '91

Finnish Coffee Booth at Hospital Fair

FITCHBURG, MA - The Finnish Coffee Booth will again be a feature of the annual Burbank Hospital Fair to be held this year on Saturday, September 14. The raindate is the following day, Sunday, September 15.

Lloyd and Joyce Hannula of Westminster, co-chairs of the Coffee Booth, urge to "Come have some lunch at the Fair and enjoy some Finnish foods."

Items available include imported Finnish coffee, pulla, munkki's, pannukakku, and Karjalan piirakka.

"We need people to bake, people to work in the booth and money to cover expenses of paper goods, supplies, etc.," say the Hannulas. "Please let us know how you can help."

Lloyd and Joyce Hannula can be reached by calling 508-874-0629. Their mailing address is P. O. Box 500, Westminster MA 01473.

Finnish American Club of Saima's

TORI '91

A FINNISH MARKETPLACE
PLUS GIFTS AND CRAFTS

Finnish Baked Goods Books Fruit and Vegetables
Flowers and Plants T-shirts Flea Market Tables
Gift Items Finnish Cassettes Chinese Auction

Come - start your Christmas shopping early!!

Beef stew served from 11:30
hotdogs - soda - coffee - salad in a pocket
Arctic Berry Sundaes
(Berries from Northern Finland)

Saima Park

off Ashby State Road, Fitchburg, Mass.

Sunday, September 15, 1991
Hours 10 a.m. to 3 p.m.

FREE ADMISSION

DO YOU NEED A GREEN CARD?

If you were born in FINLAND, YOU CAN APPLY FOR A GREEN CARD. REGISTER NOW BECAUSE THE FIRST 40,000 QUALIFIED PEOPLE WILL OBTAIN THEIR GREEN CARDS. FIRST COME FIRST SERVE! I CAN MAKE SURE YOUR APPLICATION WILL BE AMONG THE VERY FIRST! OUR DEADLINE: SEPT. 15, 1991. I WILL FILE AT 12:01 A.M. ON FILING DAY. SPOUSES & CHILDREN WILL ALSO GET GREEN CARDS. APPLICANTS MAY FILE FROM THE UNITED STATES (EVEN ILLEGALS) OR FROM ABROAD.

CALL SIDNEY ELFMAN (212) 766-5300 for DETAILS.

Fax: (212) 571-4306

BROWN, ELFMAN & TORRES, Attorneys
15 Park Row, New York, N.Y. 10038

Articles for sale

Brakes, shears, rolls, lockformers, notchers, punches, lathes, millers, grinders, bandshaws, presses, iron workers, radial drills, beltsanders, tooling.
RISONS - 253 Main St., Plaistow, NH Mon-Fri 9:30-5, Sat-Sun 10-2, 1-603-382-5671

Apartment for rent

133 Mechanic St., Fitchburg, MA near upper common. 4 room, 1 bedroom, spacious and nice. \$375/month. Please call Alice Heikkila at 345-1011 or 582-4911.

Edward (Eetu) Helanderin muistolle

1893 - 1991

Fanny Helander
Roy, Raija ja Kurt Helander
Albert Goodrich (San Francisco, CA)
Bertha Sneck (Beijing, Kiina)
Catherine William
Lillian Pyrrö
Herbert ja Betty Torppa
Hilda Torppa
Suoma Korkee
Terttu Turkki (Gatlinburg, TN)
Stella Linna
Roger ja Kathy Murray
Aune Ojalehto
Sylvia Ruble
Saimi Korsman

Mr. & Mrs. John R. Korsman
John C. Korsman
Helvi Jansen
Esther Williams
Kathleen McGuire
Walter ja Anna Wanhatalo
Veijo ja Elma Epäilys
Vilho ja Impi Kangas
J. Paul ja Vieno Heikkilä
Val (Jaakkola) Bruin
Olavi ja Ellen Vaananen
Rick ja Etta Jaakkola
Ahti ja Aune Jaakkola
Arne ja Ilona Aho
Ellen Shaw

Ruben ja Irene Aromaa
Martha Weckstrom
Lauri ja Marion Toivonen
Alphonse ja Ingrid Januskiewicz
Lyyli Nelson
Hilma Kemppinen
Percy ja Evelyn Hayward
Herbert ja Viola Merriam
Laura Poikonen
Helen Gosson
Eino ja Huldah Nelson
Ranghild Nelson
Aimo Kangas
"Peg" Brown
Helen Mark Ketola

Yhteensä \$282.00

Kuva perhealbumista. Seisomassa vasemmalta Saima (Wessman) Helander, Edward Helander, Jussi Helander ja Fanny Helander. Istumassa Vivian Kallio (Helander), Emilia Gren ja Roy Helander.

Kuva: Vivian Kallion kokoelmista

Tulevia tilaisuuksia

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, elok. 31. p:nä klo 8-12 yöllä. D. Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Kalevan Ritarien, Panun Maja No. 24, kuukausikokous perjantaina, syysk. 6. p:nä klo 7:30 Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg.

★

Burbankin sairaalan myyjäiset lauantaina, syysk. 14. p:nä sairaalan mäellä. Suomalainen kahvikoulu, mistä saa pannukakkua, pullaa, karjalan piirakoita, munkkia ja Suomesta tuotettua kahvia.

★

TORI ja kirpputori sunnuntaina, syysk. 15. p:nä klo 10:00 aam. - 3 ip. Saiman Puistossa. Leivonnaisia, kirjoja ja kasetteja, vihanneksia, t-paitoja, lahjatarvikea ja käsitoita. Lihasoppaa, hotdoggeja ja salaattia "taskussa" tarjolla. Sponsori FACS. Kaikki mukaan! Vapaa pääsy.

★

Fitchburgin Taidemuseon, 185 Elm St., kesäiset aukioloajat ovat seuraavat: tiistaista lauantaihin klo 11:00 aam. - 4:00 ip. ja sunnuntaisin klo 1:00 - 4:00 ip.

★

Fitchburgin Kaupungin kirjastolla on uudet aukioloajat heinä- ja elokuussa. Maanantaisin ja torstaisin klo 9:00 aam. - 8:00 ill.; tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 9:00 aam. - 5:00 ip. Nuorisokirjasto on avoinna maanantaisin klo 9:00 aam. - 8:00 ill.; tiistaista perjantaihin klo 9:00 aam. - 5:00 ip.

Oletko muistanut uusia tilauksesi?

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner
79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473
874-0629 or 832-6368

IDS AMERICAN EXPRESS

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Fitchburg ja ympäristö

Uutispaloja

Tässä muutaman vuoden takainen kuva Burbankin sairaalan myyjäisten suomalaisesta kahvikoulu. Kuvassa worcesterilaiset Mr. ja Mrs. Eero Osterlund ja Elma Osterlund ostovuorossa.

Suomalainen kahvikoulu tulee tänäkin vuonna pysyttämään Burbankin sairaalan mäelle osana sairaalan hyväksi pidettävistä markkinoista. Markkinapäiväksi on valittu lauantai, syysk. 14. päivä. Sateisen sään sattuessa se pidetään seuraavana päivänä.

Lloyd ja Joyce Hannula, jotka toimivat suomalaiskojun isäntäparina, kutsuvat kaikkia lounaalle ja samalla maistelemaan suomalaisherkuja.

Tarjolla on Suomesta tuotettua kahvia, pullaa, munkkia, pannukakkua ja karjalan piirakoita.

Hannulat kertoivat tarvitsevänsä vapaaehtoisia auttajia sekä rahallisia lahjoituksia, joiden turvin voidaan hankkia paperiastiat yms.

Hannuloihin saa yhteyden soittamalla numeroon 508-874-0629. Heidän postiosoitteensa on : P.O. Box 500,

Westminster, MA 01473.

★

Sunnuntaina, syysk. 15. p:nä järjestetään Finnish American Club of Saiman vuotuisen TORI -tapahtuma Saiman Puistossa, Scott Roadilla. Portit avataan klo 10:00 aamulla ja suljetaan klo 3:00 iltapäivällä.

Torin järjestelyistä huolehtiva Lloyd Hannula kertoi tämänvuotuisen Torin olevan aikaisempia "isomman ja paremman".

Luvassa on yli 40 myyntipöytää, niiden joukossa viisi lahjatarvikekauppaa ja yli 25 käsityöläistä kautta Uuden Englannin. Jokaiselle jotain.

Syötäväkin löytyy monenlaista. On lihasoppaa, hotdoggeja, arktisista marjoista valmistettuja sundaes -jäätelönnöksiä, pullaa ja kahvia. Uutuutena on "salaatti tas-

kussa". Lapsille ja lapsimielisille hattaroita, "snow cones", popkornia ja lemonaattia.

Tri Boris T. Funovich on paikalla viihdyttämässä. Kamerat, lapset ja lastenlapset (ja naapurinkin lapset) mukaan!

★

Elokuun 19. päivän pyörremyrsky on ohi, mutta eri puolilla Fitchburgin alueella myrskyn jälkien siivoaminen on vienyt useita päiviä. Bob-hirumyrsky kaatoi puita, katkaisi sähköt monesta talosta ja aiheutti vesivahinkoja.

Karen E. Warner Fitchburgin Gas & Electric Light Co. -yhtiöstä kertoi, että noin 2,000 yhtiön 25,000:sta verkostoon jatkuu seuraavalla sivulla

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
elok. 31. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

D. Wells Duo
soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kirkollisia

Suomenkielinen puhelinhartaus numerosta (508) 827-3181. Tämä viikottainen puhelinsanoma lähetetään (toistaiseksi) kesäkaupunkimme, Lake Road, Ashburnham, MA 01430.

Evank. Kerttu Kopsala

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip., Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan väliaikaisena työntekijänä toimii Erkki Kivi vaimonsa Saara-Liisan kanssa, puh. 345-4264. Kotiosoite: 313 Elm St., 3. kerros, Fitchburg.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 9:30 aam. Väliaikainen saarnaaja. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus ja viikkoilman hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, syysk. 1. p:nä klo 8:15 aam. suomenkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 9:15 sunnuntaikoulu. Klo 9:15 aikuisten raamattuluokka. Klo 9:30 korkeakoululaisten raamattuluokka. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus.

Syysk. 7. p:nä klo 5:00 ip. vuotuinen perhe-piknikki Mäntyrannassa. Syyskuun "circle" huolehtii järjestelyistä.

Syysk. 10. p:nä klo 7:00 ill. Suomenkielinen naiskuoro aloittaa harjoitukset kesän jälkeen.

Korjaus! Elokuun 14, 1991 Raivaajassa olleessa Finnish American Club of Saima tanssi-ilmoituksessa mainittiin soittajaksi D. Wells Duo, eikä Hi-Lites kuten olisi pitänyt.

UUTISPALOJA ... jatkoa edelliseltä

kuuluvasta taloudesta Fitchburgin, Lunenburgin, Townsendin ja Ashbyn alueilla menetti tuona myrskypäivänä sähköt. Suurin osa sähkölinjoista saatiin korjatuksi jo tiistaihin mennessä.

Yksi suurimpia kotitalouksien sähkökatkoksen aiheuttajia oli Fitchburgissa sähkölankojen päälle kaatunut puu.

Ylipäänsä myrskyn tuhot Fitchburgin seutuvilla olivat odotettua pienemmät. Robert A. Carbone, Fitchburgin Department of Public Worksista kertoi, että Fitchburgin Cleg-hornin alue kärsi myrskyssä eniten vaurioita. Erinäisiä tuhoja kirjattiin Lyndon Streetillä, Platt Roadilla, Oak Hill Roadilla ja Forest Parkissa. Useita puita kaatui myös Flat Rock Roadilla.

Vesitukoksia tai -vahinkoja esiintyi South Streetillä Electric Avenuen kohdalla, Shea Streetillä ja Boulder Drivella Cushing Streetin lähellä.

Kaikkiaan 83 puuta raportoitiin kaatuneeksi Fitchburgissa.

Näin kokeili eräs bostonilainen jalankulkija käsivoimiaan hirmumyrsky Bobin riehussa paikkakunnalla.

gissa. Carbone kertoi, että tuhot olisivat voineet olla pahemmatkin. Pahimpia olivat juuri puukaatumiset, mutta vesivahingot tuottivat myös jonkin verran päänvaivaa viranomaisille.

Pelastuspartiot työskentelevät maanantain ja tiistain välisenä yönä aamukahteen, ja tiistaiaamuna kello seitsemältä jatkettiin jälleen operaatiota.

Monet aamulla aikaisiin tuhoja tarkastelemaan nousseet kaupunkilaiset kertoivat myös, että myrsky ei ollut niin paha kuin oli odotettu. Jotkut fitchburgilaiset kertoivat, että he tunsivat vain voimakkaan tuulen ja sateen. Monella oli kuitenkin edessä puunoksien, risujen ja lehtien siivoaminen pihalta.

Esimerkiksi Leominsterin DPW sai maanantaina 100 avunpyyntösoittoa. Netyöllistivät palokunnan, poliisin, DPW:n ja Civil Defensen täysipainoisesti pitkään tiistain puolelle.

GEEBEE ... jatkoa sivulta 7

että Ylmeri Runko on joutunut näiden kahden patsaan "toteuttajaksi". Toisen, suuresta edeltäjästään Elannon johdossa, hän kenties joutui toteuttamaan hiukan "viran puolesta" ja varmaan myös historiallisista kutsumustunteista johtuen.

Entä sitten tämä GeeBee-patsas?

-No kyllä tämä Vallilan poika oli sellainen hyvä esimerkki meille nuoremmille. Minulla ainakin aina on ollut tunne, että Gunnar Bärlund eri elämänsä vaiheissa oli oma it-

sensä, toteaa Ylmeri Runko.

En tiedä, joudutaanko milloinkaan hankkimaan patsaita Ylmeri Rungolle, mutta Helsingin kaupungin historiaan hän ainakin painuu kahden patsashankkeen kautta Hämeentien varrelta. Ja onhan hänen taipaleellaan tullut tehdyksi kaikenlaista muutakin....

Stig Häggblom

Raivaajan lukijat ovat tervetulleita lahjoittamaan vähäisenkin dollarimäärän GeeBee-patsashankkeeseen. Yhteissumma tullaan lahjoittamaan Ylmeri Rungolle paljastustilaisuudessa.

Viikinkijuhla tarjoaa monipuolista ohjelmaa

Elokuun 14.päivän lehdesämme kerroimme viikinkilaivojen matkasta Pohjois-Amerikan mantereella. Tämän lehden ilmestymispäivänä (28.8.) "Gaia"-niminen laiva saa saatuevierakseen kaksi muuta viikinkilaivaa, "Saga Siglar"- ja "Oseberg"-alukset. Laivat ovat matkalla Halifaxista itärannikkoa seurailleen Bostoniin, jonne ne saapuvat syyskuun 11. päivänä.

Syksy ja viikinkilaivojen tulo tuovat mukanaan mittavan määrän erilaisia skandinaavisia tapahtumia Massachusettsin osavaltiossa.

Lauantaina, syyskuun 7. päivänä klo 10:30-11:30 aamupäivällä järjestetään Charlesbank Bookstoressa, 67 Central Street, Wellesley, MA, lastentapahtuma, joka sisältää satujenkerrontaa ja muuta lapsille tarkoitettua toimintaa.

Samana päivänä klo 1:30-2:30 iltapäivällä sama ohjelma esitetään toisessa saman kirjakaupan myymälässä, osoitteessa BU Bookstore Mall, Level 2, Kenmore Square.

Sunnuntaina, 8. syyskuuta, klo 1:00 iltapäivällä Children's Village Open Housessa on myös lastentapahtuma. Ohjelmatarjonta lupaa viikinkipäivän lauluja, satujenkerrontaa sekä erilaista askartelua. Osoite 55 Wheeler Street, Cambridge. Lisätietoja puhelinnumerosta 617-492-1990.

Syyskuun 14.-15. päivänä järjestetään Vinland Revisited -päätapahtuma, joka on skandinaavinen kulttuuritapahtuma. Kulttuurijuhlaa vietetään klo 11:00 aamupäivästä kello viiteen illansuuhun osoitteessa Charlestown Navy Yard. Lisätietoja saa puhelinnumerosta 617-235-0713.

Perjantaina, syyskuun 20.

päivänä Maison Robert Restaurantissa, osoitteessa 45 School Street, Boston, on iltaseitsemältä luvassa skandinaavinen voileipäpöytä. Sama tarjoilu samassa paikassa lokakuun 18. päivänä klo 7:00 illalla.

Lauantaina lokakuun 26. päivänä klo 1:30-4:00 iltapäivällä järjestetään In the Wake of the Vikings-tapahtuma, joka on pitää sisällään myös skandinaavista kulttuuritarjontaa. Ohjelma lupaa muun muassa lastenlauluja ja -tanssia, nuketeatteria, ja erilaista askartelua. Osoite Goodnow Library, 21 Concord Road, Sudbury, MA. Lisätietoja puhelinnumerosta 508-443-8411.

Päätapahtuman ohjelmatarjonta

Lauantaina, syyskuun 14.päivänä, järjestettävän Vinland Revisited -tapahtuman ohjelma alkaa aamupäivällä klo 11:00 avajaisseremonioiden, jossa kuullaan Eastern Division of the American Union of Swedish Singers -lauluryhmää. Päivän mittaan on erilaisia tanssi- ja musiikkiesityksiä. Klo 12:00 Suomi-koulun lapset laulavat ulkosalla. Heidän jälkeensä esiintyy klo 12:15 suomalainen Kuutamot -tanssiryhmä.

Iltaapäivällä klo 1:30 Suomi-koulun lasten lauluryhmä esiintyy toistamiseen. Iltaapäivällä on erilaisia esityksiä ja esiintymisiä kaikista eri Pohjoismaista. Illan päättää klo 8:00 järjestettävä satamaristeily, jossa on myös tanssia.

Syyskuun 15.päivän sunnuntai-ohjelma alkaa klo 12:00 päivällä norjalaisella kuorokonsertilla. Klo 1:00 iltapäivällä esiintyy Cape Ann Finnish Singers -ryhmä. Päivän aikana

nähdään ja kuullaan myös muuta monipuolista ohjelmatarjontaa.

Tapahtumassa on nähtävänä myös viikinkilaivat ja -leiri, pohjoismainen käsityö- ja kulttuurinäyttely, julistenäyttely sekä kuullaan luentoja viikinkilaivoista.

Työttömiä heinäkuussa 1/4 miljoona

Suomen työministeriön keräämien alustavien tietojen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä ylitti 250,000 rajan heinäkuussa.

Kesäkuussa työttömiä työnhakijoita oli 223,000.

Tässä on vauhdikas patsas Gunnar Bärlundista. Sen on tehnyt 1959 syntynyt Niilo Rikula ja paljastus tapahtuu lokakuun 8. päivänä Helsingin Vallilassa.

ALICE & EUGENE HEIKKILA

TERVETULOA YSTÄVÄT

LUNENBURG
FORD • ISUZU

Rte. 2A, Lunenburg • 345-1011

**NORTH
END** SUBARU • MAZDA

Rte. 2A, Lunenburg • 582-4911

HEIKKILA COUNTRY DEALERSHIPS

Suomen uutisia

Matkailu työllistää Ahvenanmaalla

Matkailutyövoimaa on ylivoimaisesti eniten Etelä-Suomen vilkkaissa lääneissä. Ahvenanmaa nousee Suomen ykköseksi, kun matkailuväen osuutta verrataan kaikkiin läänin työtekeviin. Lapin läänin matkailutyövoiman osuus yllättää pienuudellaan.

Matkailun koulutus- ja tutkimuskeskuksen tilaston mukaan Ahvenanmaan työvoimasta reilut 14 prosenttia on matkailualalla. Lapissa vastaava luku on vajaa viisi prosenttia.

Uudenmaan lääni paljastui tutkimuksessa liikennelääniksi, sillä liikenteen osuus matkailutoimialoista on siellä yli 40 prosenttia. Tätä selittää niin ikään väestömäärä ja monenlaisen toiminnan keskittyminen pääkaupunkiseudulle.

Matkailutyövoima jakaantuu lääneittäin niin, että Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen läänin osuus on yhteensä 57 prosenttia.

Lapinjärven Somaleille vuoden jatkoaika

Loviisan nimismies on pidentänyt Lapinjärvellä asuvien somalipakolaisten puolen vuoden määräaikaista oleskelulupaa vuodella. Jokainen työkykyinen sai myös rajoituksetta työluvan.

Lapinjärven vastaanotokeskuksessa asuvat 150 somalia saapuivat laivalla Tallinnasta Helsinkiin viime helmikuussa.

Nyt sai oleskeluluvan 81 somalia, ryhmän muut jäsenet saivat jo saapuessaan sisäministeriöltä vuoden pituisen oleskeluluvan.

Keskusta valmis perusturvan jäädyttämiseen

Suurin hallituspuolue keskusta on valmis jäädyttämään eläkkeet ja muut perusturva-vaatukset vuodeksi. Pääministeri **Esko Aho**, sosiaali- ja terveysministeri **Eeva Kuuskoski** sekä eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Seppo Kääriäinen** ovat ilmoittaneet asiasta keskustan eduskuntaryhmän kesäkokouksessa.

Kokouksessa puhunut Aho antoi myös ymmärtää, että hallituksen budjettiesitystä voidaan täydentää budjettiriihen jälkeen, jos seuraavasta tulo- ja eläkeläisistä ei sovita vielä elokuun aikana.

Keskusta on valmis hyväksymään, että osana yhteiskuntasopimusta myös ns. perusturvaan kuuluvien etuusk-

sien indeksikorotuksista luovutaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, ettei mm. kansaneläkkeisiin, lapsilisiin, työttömyys-, sairaus- tai äitiyspäivärahoihin tehtäisi lainkaan korotuksia.

Sosiaali- ja terveysministeri Kuuskoski on aiemmin vastustanut perusturvaan puuttumista. Hallitusohjelmassa puhutaan vielä perusturvan parantamisesta. Keväisessä säästö päätöksessä puhutaan niinkään vielä siitä, miten karsintoja ei uloteta mm. pelkkää kansaneläkettä saaviin eikä lapsilisiin.

- Yhteiskuntasopimuksen ratkaisurakenteesta asiasta voidaan keskustella, Kuuskoski sanoi.

Mustonen debytoi kapellimestarina Lahdessa

Pianotaitelija Olli Mustonen esiintyy ensimmäistä kertaa kapellimestarina Lahdessa 12. syyskuuta. Mustonen johtaa Lahden kaupunginorkesteria ja esiintyy samassa konsertissa myös solistina. Konsertissa kuullaan Beethovenin pianokonsertto no 1 ja Beethovenin 6. sinfonia.

Lahden kaupunginorkesterin syyskauden toinen erikoisuus on Joonas Kokkonen 70-vuotisjuhlakonsertti Järvenpää-talossa 13. marraskuuta. Tanssitaiteilija Jorma Uotinen esiintyy LKO:n "solistina" vanhassa tehdasrakennuksessa. Ankkurihallissa pidettävässä konsertissa 28. marraskuuta.

Mielenosoitus Neuvostoliiton suurlähetystöllä

Muutaman kymmenen ihmisen ryhmä osoitti Neuvostoliiton vallankaappauksen ensimmäisenä päivänä Neuvostoliiton Suomen suurlähetystön edustalla mieltään Mihail Gorbatschovin syrjäyttämistä vastaan.

Mielenosoittajat pitivät syrjäyttämistä laittomana vallankaappauksena ja vaativat uusia vallanpitäjiä kunnioittamaan demokraattisesti valittuja elimiä.

Mielenosoituksen järjestivät Suomen Sadankomitea liitto ja Aseistakieltäytyjälaitto. Mielenosoitus sujui rauhallisesti eikä edes iskulauseita juuri kuultu.

Rauhanjärjestöjen lisäksi mielenosoitukseen osallistui yksittäisiä ihmisiä, jotka olivat kuulleet Neuvostoliiton tapahtumista uutisista.

Neuvostoliiton suurlähetystön henkilökunta ei reagoanut mielenosoitukseen millään tavalla.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

Suomen uutisia

NEUVOSTOLIITON... jatkoa etusivulta.

pahtumista.

Ministerit olivat varovasanaisia

Erityisjärjestelyihin ei ryhdytty

Pääministeri Aho ilmoitti, että mihinkään erityisjärjestelyihin ei ollut tarvetta ryhtyä, koska Neuvostoliiton sisäisillä tapahtumilla ei ole välitöntä vaikutusta Suomeen.

- Kysymys on poliittisesta tilanteesta Neuvostoliitossa, eikä se ole mitenkään vaikuttanut sotilaallisen puolen toimintaan, Aho vakuutteli.

Hän kertoi myös olleensa henkilökohtaisesti yhteydessä sisäministeriöön ja rajavartiostoon.

Aho ei halunnut luonnehtia vallankaappauksen ajan Neuvostoliiton presidentin tehtäviä hoitanutta **Gennadi Janajevia** millään tavalla. Aho tuntee Janajevin nuoriso- ja opiskelijapolitiikkaajaltaan, kuten moni muukin keskeinen suomalaisen poliitikko. Myös presidentti Mauno Koivisto on tavannut Janajevin.

Aho ei myöskään halunnut arvioida tarkemmin lyhyeksi jääneen presidentti Mihail Gorbatschovin syrjäyttämisen vaikutuksia.

- Suomi hoitaa suhteitaan Neuvostoliittoon ja ne eivät ole sillä tavalla sidoksissa yksittäisiin henkilöihin.

Myöskään ulkoministeri **Paa-vo Väyrynen** ei halunnut heti tapahtumien tultua julki arvioida eikä kommentoida Neuvostoliiton tilannetta. Hän vetosi siihen, että tilanne Neuvostoliitossa oli sekava, ja sieltä tuli varsin ristiriitaisia tietoja.

- Suomi omalta puoleltaan lähtee siitä, että me kaikissa olosuhteissa pyrimme ylläpitämään suurvaltanaapurimme niin hyviä suhteita kuin mahdollista.

Väyrynen toisti myös vanhan ulkopoliittisen sanonnan, jonka mukaan Suomi tunnustaa valtioita eikä hallituksia.

Tilannetta rajalla seurattiin tarkasti

Sisäasiainministeriön rajavartiolaitoksen tiedottaja majuri **Jaakko Kaukonen** kertoi Neuvostoliiton vallankaappauksena tapahtumien aikana, että rajaliikenne Suomen ja Neuvostoliiton välillä sujui normaalisti.

- Rajavartiolaikoksesta seuraa tilannetta erittäin tarkasti erityisesti rajanylityspaikoilla. Rajat ovat edelleen auki ja rajanylitysliikenne on sujunut normaalisti, hän ilmoitti.

Pieniä häiriöitä esiintyi Kaukonen mukaan Pohjois-Suomen rajanylityspaikoilla.

Kaukonen kertoi, että Neuvostoliitto sulki rajat puoleksi Kuhmon Vartiuksen rajanylitysasemalla. Myös Rajajoukossa Inarissa oli pientä hämminkiä, sillä norjalaisen henkilön pääsy Neuvostoliittoon estettiin.

- Valtavirrat Suomen ja Neuvostoliiton välillä kulkevat Kaakkois-Suomessa, Vaalimaan, Vainikkalan ja Nuijamaan kautta, joissa liikenne on pelannut normaalisti, Kaukonen ilmoitti.

Erityisohjeita ei annettu, sillä Kaukonen mukaan "meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että rajanylitykset sujuvat Suomen lakien mukaisesti."

Turvajohtoryhmä kokoontui

Suomen sisäasiainministeriön johtohenkilöiden turvajohtoryhmä kokoontui Neuvostoliiton vallankaappausaamuna. Kokouksessa käsitel-

tiin myös Neuvostoliiton poikkeustilaa.

- Kokouksessa todettiin, että tilanne valtakunnan rajoilla on rauhallinen, everstiluutnantti **Jorma Kosunen** totesi.

- Rajavartiolaikoksen toiminnat ovat varsin normaalit. Erikoismääräyksiä tilanteen johdosta ei ole annettu eikä toimintavalmiutta ole lisätty, Kosunen jatkoi.

Kuhmon Vartiuksen raja-aseman sulkeminen oli kokouksessa myös esillä. Aseman toiminta lähti kuitenkin normaalisti käyntiin muutaman tunnin sulkemisen jälkeen. Sulkemisesta ei ollut vielä tuolloin tietoa.

Matkailijoille ei erityisohjeita

Suomen viranomaiset eivät antaneet uusia ohjeita Neuvostoliittoon suuntautuvien matkojen järjestäjille. Ulkoministeriössä kuitenkin toivottiin, että Neuvostoliittoon matkaa suunnittelevat seurasivat tiedotusvälineissä tilanteen kehittymistä.

- Olemme olleet koko ajan yhteydessä Neuvostoliitossa sijaitseviin edustustoihin, mutta emme ole toistaiseksi saaneet sellaisia tietoja, jotka pakottaisivat antamaan uusia suosituksia matkatoimistoille tai liikennöitsijöille, kertoi toimestopäällikkö **Irma Ertman** ulkoministeriöstä Neuvostoliiton vallankaappauspäivänä.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS _____ UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomailla: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Suomen uutisia

Suomen idänkauppa vaatii uutta osaamista

Idänkaupan tyrehtyminen ei ole pysyvä olotila, mutta tulevaisuus on toisenlainen kuin menneisyys, arvioi Suomen Moskovan suurlähettiläs **Heikki Talvitie**.

Talvitie sanoo, että idänkaupassa on nyt etsikköaika ja yritykset tarvitsevat uudenlaisia asiantuntemusta.

- Yritysten kenttätöihin tarvitaan nyt venäläistä asiantuntemusta ja idänkauppiaiden on tunnettava myös lännen kauppaa. Tärkeää on tajuta, etteivät suomalaisetkaan voi vain myydä, sanoo suurlähettiläs Talvitie.

Hän arvioi, ettei Neuvostoliitosta voida puhua enää kokonaisuutena. Presidentti Mauno Koiviston merkittävän kesäkuun Moskovan matkan jälkeen nollatilasta lähtevät yhteydet Venäjään ovat nousseet uudeksi elementiksi idänsuhteissa.

On todennäköistä, että Venäjä ja muut tasavallat ryhtyvät luomaan suhteita omien konsulinvirastojen avulla.

Suurlähettiläs Talvitien mukaan Suomen puolueettomuus ja yysopimus säilyvät tärkeinä elementteinä idänsuhteissa edelleen.

Kokoomus nousussa, Keskusta laskussa

Taloustutkimuksen Nykypäivä-lehdelle tekemän Gallupin mukaan kokoomuksen kannatus on kääntymässä nousuun. Saman tutkimuksen mukaan keskustan kannatus on lähtenyt laskuun.

Tutkimuksessa selvitetiin puolueiden kannatusta nimenomaan lyhyellä aikavälillä. Kokoomuksen kannatusluku oli viime toukokuussa 17.1 prosenttia ja heinäkuun alussa 18.6 prosenttia.

Keskustan kannatusluku oli toukokuussa 25.4 prosenttia ja heinäkuussa 23.4 prosenttia.

Suomen uutisia

13,000 ulkomaalaista työluvilla Suomessa

Suomessa työskenteli heinäkuun lopulla kaikkiaan 13,000 ulkomaalaista erilaisilla työluvilla. Pääosa ulkomaalaisista on korkeasti koulutettua, eri alojen asiantuntijoita.

Työasiainneuvoston pääsihteeri **Jussi Toppila** kertoo, että lupahakemusten määrä on kääntynyt selvästi laskuun. Syksyllä niitä tulee olemaan selvästi vähemmän kuin vuosi sitten.

Suomeen tulevien ulkomaalaisten maahanpääsyä on selkiennetty viime maaliskuun alusta. Oleskelu- ja työlupien jatkohakemukset käsitellään nyt paikallisesti.

Suomessa työluvan saamisen edellytykset ovat työvoimapolitiittiset. Oleskelu- ja työluvan saaminen on heikkoina työllisyyskausina vaikeampaa.

- Suomen ulkomaalaispolitiikan lähtökohtana on, että työlupia ei myönnetä työttömyysaloille. Korkealle koulutetut ulkomaalaiset ovat yleensä korkeakouluopettajia, kieltenopettajia. Lisäksi Suomessa on muusikoita, lääkäreitä ja sairaanhoitajia.

Joitakin ulkomaalaisia työskentelee esimerkiksi keittiöapulaisina tai siivoojina, mutta heillä on jo yleensä sellainen ulkomaalaisuusstatus, ettei työvoimapolitiittista rajoitusta ole. Mikäli rajoitus on olemassa, ei lupaa saa.

Suurin osa Neuvostoliitosta

Viidakkorumpu on levittänyt hyvin tietoa ulkomaille suomalaisesta lamasta, sillä oleske-

lu- ja työluvahakemusten määrä on kääntymässä huomattavaan laskuun.

Suomessa työluvilla työskentelevistä ulkomaalaisista suurin osa tulee Neuvostoliitosta. Heitä on kolmannes koko joukosta. Seuraavina tulevat EY-maiden kansalaiset ja puolalaiset.

Maaliskuun alussa ulkomaalaisten kohtelussa haluttiin vähentää byrokratiaa. Lupien käsittelyajat vähenivät ratkaisevasti. Ehkä taustalla oli myös Suomen liittyminen Euroopan neuvostoon.

- Nyt ulkomaalaisten ei tarvitse moneen kertaan selvittää oikeuttaan olla maassa. Se käsitellään kerran ja jatkosta päätetään kentällä, Toppila selvittää.

Puoluetukea aiotaan alentaa

Suomen pääministeri **Esko Aho** (kesk) lupaa, että puoluetukea alennetaan valtionalouden yleisen säästölinjan mukaisesti. Asia tulee esiin budjettiriihessä.

Aho paljasti kantansa puoluetuen alentamiseen vastatessaan kansalaisten kysymyksiin Turun messuilla.

- Olen henkilökohtaisesti puoluetuen alentamisen kannalla, Aho täsmensi vastauksessaan.

Kysymys puoluetuesta tuli esiin Turun Sanomien lukijoiden lähettämässä kirjeessä, joita lehden päätoimittaja **Ari Valjakka** esitteli pääministerille.

Aho ei halunnut tarkemmin määritellä, kuinka paljon puoluetukea aiotaan alentaa.

- Joka tapauksessa puoluetuki ei pysy ennallaan, vaan se määrällisesti todella alenee, Aho tarkensi lupaustaan.

Pianisti Matti Raekallion tulkinnoille kiitosta

Pianotaiteilija **Matti Raekallion** Prokofjev-levytyksille on annettu maailmalla suitsutusta.

Pianotaiteilija **Matti Raekallion** Prokofjev-levytykset ovat saaneet myönteistä huomiota maailmalla. Raekallio on levyttänyt suomalaiselle Ondinelle kolmen CD-levyn sarjan, joilla kuullaan kaikki yhdeksän pianosonaattia sekä Visions Fugitive-sarja.

Koko sarja on jo markkinoilla, ja sen kahta ensimmäistä levyä on kiitetty alan julkaisuissa kuten esimerkiksi Gramophonessa, Musical Americasissa ja Fanfaressa.

Musical America julkaisi heinäkuun numerossaan laajan, kolmen sivun esittelyn Prokofjev-levytyksistä, ja Raekallio sai näyttävän ja kiittävän esittelyn. Kirjoittaja **Harris Goldsmithin** mielestä levyt ovat erittäin vaikuttavia, ja hän on ihastunut suurimpaan osaan tulkinnoista. Hänen mielestään Raekallion tulkinnoissa on valtavaa eloisuutta ja voimaa.

Kirjoittaja pitää seitsemättä sonaattia Prokofjevin parhaana, ja Raekallion tulkintana

hän mielestään jännittävä versio, kelvollinen pääsemään siihen arvoryhmään, jossa entuudestaan ovat Horowitz, Gould, Pollini, Richter, kehuu kirjoittaja.

Oikeusministeri Hannele Pokka tohtoriksi

Oikeustieteen lisensiaatti, oikeusministeri **Hannele Pokka** on väitellyt oikeustieteen tohtoriksi. Väitöskirjan nimi on Rakennettujen vesistöjen valvontajärjestelmät.

Kuulijoita oli väitöstilaisuudessa noin kuusisataa, joukossa myös naisministereitä.

Viimeksi valtioneuvoston jäsen on väitellyt tohtoriksi 1959. Silloin väittelijä oli Ahti Karjalainen ja tilaisuudessa oli myös tasavallan presidentti **Urho Kekkonen**.

Tutkijat arvioivat, että Pokkan väitöskirja on hyvää keskitasoa. Sivuja siinä on 521.

Rajahakkuut huolestuttavat

Suomen luonnonsuojeluliitto on huolestunut suunnitelmista hakata metsää 600 kilometriä pitkällä rajavyöhykkeellä Neuvosto-Karjalan puolella. Ympäristöministeriön tulisi liiton mielestä neuvotella Neuvosto-Karjalan metsäviranomaisen kanssa hakkuusuunnitelmien jäädyttämisestä, kunnes hakattavaksi suunnitellun alueen luonnonarvot on kartoitettu ja hakkuiden ympäristövaikutukset selvitetty.

Suomalaiset metsäteollisuusyritykset ovat Luonnonsuojeluliiton mukaan neuvotelleet Neuvosto-Karjalan metsäministeriön kanssa metsien hakkaamisesta.

Suunnitelmissa on hakata kaksi kilometriä leveällä ja 600 kilometriä pitkällä vyöhykkeellä, joka ulottuu Rautjärveltä Imatran läheltä Sallaan saakka.

Yhä useampi suomalainen hankkii puhelinvastaajan

Suomen liikenneministeriö on selvittänyt telepäätelaitteiden määriä syyskuussa ilmestyvää televiestintätilastoa varten. Suomessa on 3.7 miljoonaa puhelinlaitetta ja 75,000 telekopiolaitetta. Puhelinvastaajia on noin 150,000, ja puhelinvaihteita ja sarjapuhelinjärjestelmiä 40,000.

Vääriä dollareita Suomessa

Eri puolilta Suomea on tavattu kesän aikana väärennetyjä Yhdysvaltain dollareita. Keskusrikospoliisin mukaan väärennökset ovat siksi hyviä, että niiden erottaminen aidoista vaatii asiantuntemusta.

Toistaiseksi setelien epäaitous on havaittu pankeissa. Väärennetyä rahaa, erityisesti sadan dollarin seteleitä, on löytynyt muun muassa Helsingistä ja Joensuusta.

FINNEXPRESS

ABSOLUTELY & POSITIVELY

LOWEST AIRFARES

WHEN YOU FLY

FINNAIR TO FINLAND

Scandinavian Bonus Pass
Included Free with Tickets!

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR INFORMATION AND RESERVATION CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017

Telephones:

212-832-8989 or 800-677-6454

FAX 212-688-4495

Maailman tapahtumia

VALLANKAPPAUKSEN... jatkoa etusivulta.

nen perheensä murtuneet ilmeet.

Vallankaappaus oli kova isku Gorbatshoville, sillä häntä vastaan olivat kääntyneet ne miehet hänen ympärillään, joihin hän oli lujasti luottanut.

Viitoli Tretjakov, riippumattoman moskovalaisen Njezavisimaja Gazeta -sanomalehden toimittaja kirjoitti viikonvaihteessa, että Gorbatshov "työnnettiin oman vallankumouksensa periferiaan, josta toiset pelastivat hänet".

Lehti jatkoi: "Epäilemättä hän on joutunut olemaan näiden päivien tapahtumien uhri, ja uuhriin kohdistuva huomio pitää hänet pinnalla. Mutta me tarvitsemme häntä tänä päivänä vain personioimaan yhteiskuntarakenteemme järjestyksen elvyttäminen."

Vyyhti lähti irti

Vallankaappausaikeiden vyyhti lähti purkautumaan jo elokuun 6. päivänä, jolloin Gorbatshovin taustavoimat ilmoittivat, että elokuun 20. päiväksi on suunnitteilla uuden liittosopimuksen allekirjoittaminen, joka takaisi radikaaleja vallan hajauttamisia vanhoille. Elokuun 16. päivänä Komsomolskaja Pravda lehti raportoi, että samana päivänä on lähtenyt salainen muistio KGB:n toimistoon, jonka oli allekirjoittanut Vladimir Krychov. Paperissa ilmoitettiin KGB:n agenttien tuplapalkan korotuksista, ja samalla KGB:n toimistot laitettiin valmiustilaan ja pyydettiin aloittaa kaikenlaisten dokumenttien hävittäminen.

Odottamattomia lomavieraita

Elokuun 18. päivänä Gorbatshoville kerrottiin Krimillä, että hän saisi odottamattomia vieraita. Kun hän nosti puhelimensa luurin tiedustellakseen asiaa, hän huomasi, että kaikki viestiyhteydet olivat suljettu.

Gorbatshov kertoi myöhem-

min, että juntan salaiset lähettiläät olivat KGB:n turvallisuus-päällikkö Juri Plekhanov ja kommunistisen puolueen keskuskomitean jäsen Valeri Boldin.

Gorbatshov kertoi myöhemmin, että hän ei suostunut heidän vaatimuksiinsa allekirjoittaa vapaaehtoisesti poikkeustilaa koskevaa valtakirjaa, jossa valta siirrettäisiin juntalle.

Siitä alkoi presidentti Gorbatshovin, hänen perheensä ja uskollisten henkivartioiden 72 tunnin vangitsemisaika.

Maanantaiaamuna, elokuun 19. päivänä, Neuvostoliiton radiossa ja televisiossa ilmoitettiin vallanvaihtumisesta, ja että maan uusi johtaja olisi Anatoli Lukjanov, joka toimi aiemmin parlamentin puhemiehenä.

Näitä tapahtumia seurasi voimakkaat, enemmänkin henkistä vastarintaa olleet kansalaisten reaktiot hallitus-rakennusten suojelemiseen ja massiivisen laajoine mielenosoituksineen. Uudet johtajat luopuivat pyrkimyksistään huomattuaan vasta-reaktioiden voiman ja vahvuuden. Kaikki oli ohi nopeasti, sillä monien eri poliittisten tahojen johtohenkilöt kieltäytyivät myös antamasta tukeaan vallankaappausryhmittymälle.

Mitä tämän jälkeen?

Panssarivaunujen jyrinä on hiljentynyt Moskovan keskustassa ja valta on tullut takaisin Gorbatshoville. Neuvostokansalaiset ovat vielä hämmennyneinä kaikesta tapahtuneesta. He ovat epäuskoisia ja tietämättömiä siitä, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Epätietoisuus ja epävarmuus tulevaisuudesta tuskin parantaa tilannetta. Monilla jäi leijumaan kysymys ilmaan: se on ohi, mutta mitä on ratkaistu?

Kuitenkin viime viikon tapahtumat ovat osoittaneet sen, että neuvostokansalaisista löytyy vielä jonkinlaista halua puhalttaa yhteiseen hiileen demokratian saavuttamiseksi.

Suojelukomission kriisiryhmä:

Itämeren elvytys maksaa 80 miljardia markkaa

Itämeren suojelukomission kriisiryhmän arvion mukaan Itämeren saastuttua sata ongelmakohdetta, joiden muutos- ja uudistustyöt maksavat alustavien arvioiden mukaan 80 miljardia markkaa.

Itämeren valtioitten pääministerit perustivat erityisen kriisiryhmän Ruotsin Rönnebyssä viime syyskuussa. Ryhmän tehtävänä on selvittää helmikuuhun mennessä, mitä toimia Itämeren pelastamiseksi tarvitaan ja miten uudistukset rahoitetaan.

Kriisiryhmän väliraportista ilmenee, että Neuvostoliittoon, Saksaan ja Puolaan tar-

vittavat investoinnit on päätetty hoitaa yhteistyössä neljän kansainvälisen pankin kanssa.

Maailmanpankki, Pohjoismainen investointipankki, Euroopan kehitys- ja jälleerakennuspankki toimivat kriisiryhmän konsultteina Itä-Euroopan maissa toteutettavissa projekteissa. Pankit ovat mukana teollisuuslaitosten ja puhdistamojen rakentamis- ja uudistamisprojekteissa.

Tarvittavat 80 miljardia aiotaan koota eri rahoituslähteistä eikä kehitysapumaiseen ra-

hoitukseen aiota ryhtyä.

Varat saadaan joko jokaisen Itämeren maan omista budjeteista tai kriisiryhmää avustavilta kansainvälisiltä pankeilta. Myöskin kahdenvälisiä korkotukilainoja aiotaan käyttää. Yksityisiäkään ei ole unohdettu, vaan Itä-Eurooppaan perustettavien yhteisyritysten kautta saadaan varoja.

Väliraportin mukaan Itämeren kunto on heikentynyt edelleen. Itämereen tulee jokia pitkin mm. 30 miljoonan ihmisen puhdistamattomat jätevedet, ja teollisuuslaitoksilta myrkyllisiä kemikaaleja.

Ruotsin työttömyys tuplaantui

Ruotsissa oli heinäkuun puolivälissä 134,000 työtöntä, mikä on 2,8 prosenttia työvoimasta. Työttömyys on lähes kaksinkertaistunut viime vuoden heinäkuusta.

Työvoimaministeri Mona Sahlin pitää työttömyyden kasvua hälyttävänä.

Syksyllä työttömyysluvut nousevat edelleen. Miten jyrkkä nousu on, riippuu siitä, kuinka tehokkaaksi työmarkkinapolitiikkamme osoittautuu, hän sanoi.

Tallinnassa 30 yksityistä myymälää

Virossa on täydessä käynnissä kaupan ja palveluyritysten pienimuotoinen yksityistäminen. Esimerkiksi Tallinnan 450 myymälästä 30 on jo siirtynyt yksityisiin käsiin.

Tulevaisuudessa kolme neljänestä Tallinnan myymälästä on yksityisiä. Myymälän hankkimista suunnitteleville myönnetään lainoja ja verohelpotuksia.

Amnesty syyttää Mauritaniaa

Amnesty International julkisti listan 339 poliittisesta vangista, joiden kerrotaan kuolleen Mauritaniaan vankiloissa viimeisten viiden kuukauden aikana.

Samalla tämä kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö toisti jo keväällä Mauritanian hallitukselle esitetyn vaatimuksen julkisesta ja puolueettomasta kuolemantapauksien tutkimuksesta.

Useimmat kuolleista olivat mustia upseereita tai virkamiehiä maan eteläosasta. Hallituksen mukaan upseerit ja virkamiehet pidätettiin vallankaappausyrityksestä. Amnestyn mukaan heidät pidätettiin todennäköisesti nimenomaan etnisen alkuperän takia.

Amnestyn mukaan maan mustat ovat jo vuosia olleet ihmisoikeusloukkausten uhreina. Maan eteläosissa pidätykset, kidutus ja laittomat teollisuudet ovat rutiinia, järjestö sanoo.

Nälkäkuolema uhkaa miljoonia afrikkalaisia

YK:n elintarvikejärjestö FAO on vedonnut lisäävun saamiseksi nälkäongelmasta kärsiville Afrikan maille. FAO:n selvityksen mukaan 30 miljoonaa afrikkalaista uhkaa nälkäkuolema.

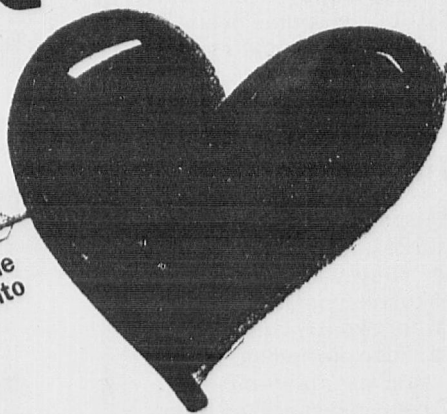
FAO mainitsee selvityksessään erityisesti Etiopian ja Somalian, joissa kummassakin käydään sisällissotaa.

Kahden vuoden kuivuus on noiden kahden maan lisäksi koetellut myös useita Saharan eteläpuolisia maita. Elintarviketuotanto on laskenut siksi myös suhteellisen hyvissä maanviljelysmaissa kuten Zimbabwessa.

The right
flight
to
Helsinki

New York
Chicago
Los Angeles
Seattle
Toronto

Helsinki

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Stockholm or Copenhagen Airport. Both are welcome retreats from the crowds of other European airports, offering travelers hassle-free connections. SAS has several daily flights to Helsinki that allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Stockholm or Copenhagen Airport's shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS. For more information, contact your travel agent or SAS at 1-800/221-2350.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

SEPTEMBER